

PATVIRTINTA
Šilutės profesinio mokymo centro
direktorės
2023 m. spalio 23 d.
įsakymu Nr. V - 150

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRAS

Mokyklos g. 3, Pagryniai

**EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO
PLANAS**

2023 M.

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO
DIREKTORIUS

ISAKYMAS
DĖL ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ
VALDYMO PLANO PATVIRTINIMO

2023 m. spalio 23 d. Nr. V- 190
Pagrindai

Pripažįstama netekusio galios Šilutės profesinio mokymo centro Ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, patvirtintą 2020 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr.V-113.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme Nr. VIII- 971 (2009-12-22 įstatymo pakeitimo įstatyme Nr. XI- 635) 16 straipsnio 3 dalies 9 punktu ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus 2011 m. vasario 23 d. įsakymo Nr. 1-70 „Dėl ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (2022 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. 1- 619 (1.4E)/2022 redakcija ir 2019 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1- 524 pakeitimų) nurodymais:

1. T v i r t i n u Šilutės profesinio mokymo centro Ekstremaliųjų situacijų valdymo planą (pridedamas).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2023 m. spalio 23 d.

3. P a v e d u direktoriaus pavaduotojai infrastruktūrai Juozui Pleikiui vykdyti Ekstremaliųjų situacijų valdymo plano įgyvendinimą, priežiūrą ir laikymo kontrolę.

Direktorė

Vilma Grigoniene

TURINYS

Eil. Nr.	PAVADINIMAS	Psl.
1.	BENDROSIOS NUOSTATOS	6
1.1.	Plano tikslas	6
1.2.	Įstaigos trumpas apibūdinimas	7
1.3.	Plane vartojamos sąvokos ir santrumpos	8
2.	GRESIANTYS ĮVYKIAI	11
3.	PERSPĖJIMO APIE GRESIANTĮ AR SUSIDARIUSĮ ĮVYKĮ ORGANIZAVIMAS IR VEIKSMŲ KOORDINAVIMAS	11
3.1.	Perspėjimo organizavimas	11
3.2.	Veiksmų koordinavimas įvykių metu	16
4.	INFORMACIJOS APIE ĮVYKĮ GAVIMO IR PERDAVIMO TVARKA	22
5.	ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ, MOKINIŲ IR LANKYTOJŲ APSAUGA GRESIANT AR SUSIDARIUS ĮVYKIUI	23
5.1.	Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų evakavimo organizavimas	24
5.2.	Pirmosios pagalbos teikimo darbuotojams ir mokiniams, nukentėjusiems įvykio metu, organizavimas	27
5.3.	Darbuotojų ir mokinių aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis organizavimo tvarka	27
5.4.	Kolektyvinės apsaugos statiniai ir jų panaudojimo galimybės	27
6.	GALIMŲ PAVOJŲ LIKVIDAVIMO IR JŲ PADARINIŲ ŠALINIMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS	29
7.	SAVIVALDYBĖS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANE NURODYTŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMO ORGANIZAVIMAS	29
8.	VEIKLOS TĖSTINUMO UŽTIKRINIMAS	30
	<i>EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANO PRIEDAI</i>	32
<i>1 priedas</i>	<i>Įstaigos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė</i>	33
<i>2 priedas</i>	<i>Civilinės saugos sistemos pajėgų, savivaldybės ESK, ESOC, CS darbuotojų kontaktiniai duomenys</i>	48
<i>3 priedas</i>	<i>Šilutės profesinio mokymo centro atsakingų darbuotojų sąrašas</i>	54
<i>4 priedas</i>	<i>Materialinių išteklių žinynas</i>	55
<i>5 priedas</i>	<i>Susitarimas dėl evakuotų asmenų apgyvendinimo ir maitinimo</i>	56
<i>6 priedas</i>	<i>Šilutės profesinio mokymo centro pastato ir teritorijos planas. Evakavimo iš pastato planai</i>	57
<i>7 priedas</i>	<i>Šilutės profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyriaus pastatų ir teritorijos planas. Evakavimo iš pastatų planai</i>	58
<i>8 priedas</i>	<i>Šilutės profesinio mokymo centro Žuvininkystės praktinio mokymo centro pastato ir teritorijos planas. Evakavimo iš pastato planai</i>	59
<i>9 priedas</i>	<i>Perspėjimo apie įvykį schema</i>	60
<i>10 priedas</i>	<i>Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją schema</i>	61
<i>11 priedas</i>	<i>Įstaigos darbuotojų veiksmų, įvykus gaisrui, planas</i>	62
<i>12 priedas</i>	<i>Šilutės profesinio mokymo centro civilinės saugos veiksmų planas</i>	65
<i>13 priedas</i>	<i>Civilinės saugos signalai</i>	67
<i>14 priedas</i>	<i>Civilinės saugos rekomendacijos</i>	70

PLANO TIKSLINIMO IR ATNAUJINIMO LAPAS

Eilės Nr.	Kas tikslinta ir pakeista	Data	Atsakingo asmens pareigos vardas, pavardė, parašas
Kas patikslinta			
1.			
Pakeitimai			
1.	Atnaujintas Šilutės profesinio mokymo centro ekstremaliųjų situacijų valdymo planas.	2023m.spalio 23 d.	darbų ir civilinės saugos inžinierius Arvydas Lekšas

PLANO KOPIJŪ (PLANO IŠRAŠŪ) SKIRSTYMO LAPAS

Patvirtinto plano kopijas (plano išrašai), kurios išsiųstos (išdalintos) visoms suinteresuotoms institucijoms.

Eilės Nr.	Kam pateiktos plano kopijos (plano išrašai), pateikimo būdas	Data	Atsakingo asmens pareigos vardas, pavardė, parašas
Plano kopijos:			
1.	Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktoriui		
Plano išrašai:			
1.			

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Planas tikslinimas - plane esančios informacijos pakeitimas ir (ar) papildymas ne rečiau kaip kartą per metus. Ilgainiui gali keistis Įstaigos darbuotojai, jų telefonų numeriai, materialinių išteklių suvestinėse ir schemose pateikti duomenys ir t.t.

Planas atnaujinimas - procesas, kai planas peržiūrimas iš esmės kartą per 3 metus arba anksčiau, atsižvelgiant į Įstaigos civilinės saugos sistemos parengčiai užtikrinti įtaką turinčius veiksnius (įvykus įvykiui, po civilinės saugos pratybų, atsiradus naujiems pavojams, pasikeitus civilinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams, įvykus kitiems pokyčiams, didinantiems galimų įvykių riziką ir mažinantiems darbuotojų saugumą).

Spausdinto Ekstremaliųjų situacijų valdymo plano (toliau – Planas) kopija saugoma Šilutės profesinio mokymo centro (toliau - Įstaiga) 202 kabinete. Visi Įstaigoje dirbantys, o taip pat naujai priimti į darbą darbuotojai privalo susipažinti su šiuo Planu. Darbuotojai su Planu, jo atnaujinimais supažindinami civilinės saugos mokymų darbo vietose metu.

Plano aktyvinimas, atšaukimas

Už Šilutės profesinio mokymo centro (pastatai Mokyklos g. 3, Pagryniai, Lietuvininkų g. 72 ir M. Jankaus g. 11, Šilutės m., Ramybės g. 4, Žemaičių Naumiestis, Šilutės r. sav.) Ekstremaliųjų situacijų valdymo plano aktyvavimą ir atšaukimą, vadovavimą veiksams ir jų koordinavimą atsakingi:

Vardas, Pavardė	Atsakingo darbuotojo pareigos	Kontaktiniai duomenys
Vilma Grigonienė <i>Jai nesant</i>	Direktorė	Tel. 8 441 533608, 8 675 74884 v.grigoniene@silutespmc.lt
Juozas Pleikys	Direktorės pavaduotojas infrastruktūrai	Tel. 8 698 44658 j.pleikys@silutespmc.lt
Arvydas Lekšas	Darbų ir civilinės saugos inžinierius	Tel. 8 616 92543 a.leksas@silutespmc.lt

1.1.Plano tikslas

Padėti Įstaigos direktorei ar jos įgaliotam asmeniui (toliau - Įstaigos vadovui), Įstaigos Ekstremaliųjų situacijų valdymo grupės nariams (toliau - ESV grupei) ir kitiems atsakingiems asmenims:

- organizuoti ir koordinuoti Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų veiksmus įvykio metu;
- plane numatytais atvejais padėti Įstaigos vadovui ir ESV grupei, organizuoti ir koordinuoti įvykio likvidavimą ir jo padarinių šalinimą;
- įgyvendinti kitas dėl įvykio būtinas vykdyti funkcijas, nustatytas Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme.

1.2. Įstaigos trumpas apibūdinimas

Įstaigos pavadinimas	Šilutės profesinio mokymo centras
Įstaigos skyriai	Paslaugų ir turizmo skyrius Žuvininkystės praktinio mokymo centras
Įstaigos kodas	190965375
Įstaigos pavaldumas	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija
Adresas ir kontaktai	Mokyklos g. 3, Pagryniai, Šilutės raj. sav., 8 (441) 53360, sekretore@silutespmc.lt .
Įstaigos vadovas	Direktorė Vilma Grigonienė 8 675 74884, v.grigoniene@silutespmc.lt
Darbuotojas, atsakingas už civilinę ir gaisrinę saugą	Darbų ir civilinės saugos inžinierius Arvydas Lekšas
Įstaigos veikla	85.32.00 - Techninis ir profesinis vidurinis ugdymas
Darbuotojų skaičius (bendras)	101
Mokinių skaičius	456 (178 + 236 + 42)
Įstaigos darbo laikas	I-V (8.00 – 17.00)
Įstaigos apsauga	Budėtojai, sargas
Pavojingos medžiagos	Nenaudojamos ir nelaikomos. Buitinėms reikmėms naudojamos cheminės valymo ir dezinfekavimo priemonės.
Kolektyvinės apsaugos statiniai (Savivaldybės nurodymu)	Pastatai įtraukti į Šilutės rajono savivaldybės kolektyvinės apsaugos statinių sąrašus.
Priešgaisrinė sauga	<u>Gesintuvai milteliniai: MG - 6 kg talpos 57 vnt.:</u> Centre - 19 vnt. Paslaugų ir turizmo skyriuje - 24 vnt. Žuvininkystės praktinio mokymo centre -14 vnt. <u>Gaisriniai čiaupai: GČ - 27 vnt.:</u> Centre - 12 vnt. Paslaugų ir turizmo skyriuje - 14 vnt. Žuvininkystės praktinio mokymo centre - 1vnt.

1.3. Plane vartojamos sąvokos ir santrumpos

Civilinė sauga - veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

Civilinės saugos sistemos parengtis - civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimas reaguoti į susidariusią ekstremaliąją situaciją.

Ekstremalioji situacija - dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą ar padaryti žalą.

Ekstremalusis įvykis - nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, kuris kelia pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Įvykis - ekstremalaus įvykio kriterijų neatitinkantis, nepasiekęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremaliųjų situacijų komisija - iš valstybės politikų, valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių sudaroma nuolatinė komisija, koordinuojanti ekstremaliųjų situacijų prevenciją, valdymą, likvidavimą ir padarinių šalinimą.

Ekstremaliojo įvykio kriterijai - stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai, geografiniai, medicininiai, socialiniai ar kiti įvykio mastą, padarinius ar faktą apibūdinantys dydžiai arba aplinkybės (kritinės ribos), kuriuos atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs įvykis laikomas ekstremaliuoju.

Ekstremaliosios situacijos židinys - vieta, kurioje įvyko įvykis ar ekstremalusis įvykis, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį apie tų įvykių vietą, kurioje gresia įvykio ar ekstremaliojo įvykio veiksmų pavojai ten esančių gyventojų sveikatai ir (ar) gyvybei, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras - iš valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, ūkio subjektų darbuotojų sudaromas organas, vykdomas ekstremaliųjų situacijų prevenciją, užtikrinantis ekstremaliųjų situacijų komisijos priimtų sprendimų įgyvendinimą, organizuojantis ir koordinuojantis įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimą, padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą.

Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas - civilinės saugos sistemos subjekto valstybės tarnautojas, darbuotojas ar valstybės politikas, paskirtas vadovauti visoms civilinės saugos sistemos

pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ekstremaliosios situacijos židinyje.

Ekstremaliųjų situacijų prevencija - kryptingai vykdoma pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms priemonių visuma, kad būtų išvengta ekstremaliųjų situacijų arba mažėtų jų galimybė, o susidarius ekstremaliajai situacijai būtų kuo mažiau pakenkta gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklai, turtui ir aplinkai.

Ekstremaliųjų situacijų valdymo planas - dokumentas, kuriuo reglamentuojamas materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimas ir valdymas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms.

Gelbėjimo darbai - veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti gyventojų gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti jiems pirmąją pagalbą ir(ar) nugabenti juos į sveikatos priežiūros įstaigas, taip pat apsaugoti aplinką.

Gelbėjimo darbų vadovas - civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, iki operacijų vadovo paskyrimo ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremalaus įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams.

Gyventojas - fizinis asmuo, esantis Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Gyventojų evakavimas - dėl gresiančios ar susidariusios ekstremalios situacijos organizuotas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

Kolektyvinės apsaugos statiniai yra iš anksto parinkti ir specialiai pažymėti statiniai, kurie gali būti greitai pritaikomi laikinam gyventojų prieglobsčiui saugantis nuo žalingo aplinkos poveikio bei evakuotų gyventojų apsaugai ekstremaliųjų situacijų ar karo metu.

Materialiniai ištekliai - nekilnojamasis turtas, transporto priemonės, statybinės medžiagos ir kiti ištekliai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti.

Oro pavojus - skelbiamas visiems gyventojams, kai kyla tiesioginė priešo užpuolimo grėsmė. Skelbiamas tik Krašto apsaugos ministerijos sprendimu. Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie tiesioginę priešo užpuolimo grėsmę.

Perspėjimo sistema - visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis perspėjami gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

Priedangos – iš anksto parinkti ir specialiai pažymėti statiniai, patalpos, inžinerinis įrenginiai ar kiti objektai, galintys sudaryti sąlygas gyventojams trumpą laiką išvengti gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių oro pavojaus atveju, taip pat apsaugoti nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu.

Santrumpos

ŠPMC, ĮSTAIGA - Šilutės profesinio mokymo centras.

CS - Civilinė sauga.

ESVP - Ekstremalių situacijų valdymo planas.

ESV grupė - Ekstremalių situacijų valdymo grupė.

ESK - Ekstremalių situacijų komisija.

ESOC - Ekstremalių situacijų operacijų centras.

BPC - Bendrasis pagalbos centras.

PGT - Priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba.

PAGD - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

VSC - Visuomenės sveikatos centras.

VSC - Visuomenės sveikatos centras.

1.4. Plano teisinis pagrindas

Šilutės profesinio mokymo centro Ekstremalių situacijų valdymo planas (toliau - Planas) parengtas vadovaujantis:

a) Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. XI-635 (Žin.,2009, Nr. 159-7207) 16 straipsnio 3 dalies 9 punktu;

b) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus 2011 m. vasario 23 d. įsakymo Nr. 1-70 „Dėl ekstremalių situacijų valdymo planų rengimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (2022 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. 1- 619 (1.4E)/2022 redakcija (toliau - Rekomendacijos), nuostatomis;

c) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus 2010 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr.1-134 „Kriterijai ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremalių situacijų valdymo planų rengimą, derinimą, ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremalių situacijų operacijų centrą“ (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2018 m . gruodžio 13 d. įsakymo Nr.1- 466 redakcija) nuostatomis.

1.5. Rengėjai ir jų kontaktiniai duomenys

Planas patvirtintas ŠPMC direktorės įsakymu 2023 m. spalio 23 d. Nr.V-150 „ Dėl Šilutės profesinio mokymo centro ekstremalių situacijų valdymo plano patvirtinimo“. Planą parengė įstaigos darbų ir civilinės saugos inžinierius Arvydas Lekšas.

II SKYRIUS GRESIANTYS ĮVYKIAI

Atlikus Įstaigos Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę (*1 priedas*), nustatyti penki galimi pavojai, kurių rizikos lygis yra *labai didelis* arba *didelis*:

Galimi pavojai	Bendras rizikos vertinimas	
	balai	lygis
Gaisras	36	labai didelis
Oro pavojus	33	didelis
Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija (pandemija)	27	didelis
Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	24	didelis
Grasvinimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	21	didelis

Šių galimų pavojų valdymas aprašytas Įstaigos **Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane**.

III SKYRIUS PERSPĖJIMO APIE GRESIANTĮ AR SUSIDARIUSĮ ĮVYKĮ ORGANIZAVIMAS IR VEIKSMŲ KOORDINAVIMAS

3.1. PERSPĖJIMO ORGANIZAVIMAS

Šiame skyriuje aprašoma kaip vykdomas Įstaigos darbuotojų, mokinių, lankytojų perspėjimas apie gresiantį pavojų, įvykusį įvykį, ekstremalių įvykių ar susidariusią ekstremaliąją situaciją 2 atvejais:

1. Kai pavojus kyla Įstaigoje (sprendimą perspėti priima Įstaigos vadovas, kitas atsakingas asmuo arba atvykęs Gelbėjimo darbų vadovas).
2. Kai pavojus kyla už Įstaigos ribų (sprendimas perspėti ir informuoti darbuotojus, mokinius priimamas Valstybės ar savivaldybės lygiu).

Įstaigoje už perspėjimo ir informavimo apie gresiantį ar įvykusį ekstremalių įvykių organizavimą ir koordinavimą yra atsakinga personalo specialistė Jovita Montvilienė. Jai nesant- mokymo dalies administratorė Ineta Pauparienė.

Perspėjimo ir informavimo priemonės, naudojamos Įstaigoje:

- įstaigos viduje esantis garsinis signalas (ilgas, 3 min. trukmės skambučio signalas);
- žodžiu, siunčiant pasiuntinius (administracijos darbuotojus ar pedagoginį personalą, kurie tuo metu nedirba su mokinių klasėmis ir (arba) grupėmis, valytojas, budėtojas, mokytojo padėjėjus);
- internetu;
- telefonu (mobiliojo, fiksuotojo ryšio);
- priešgaisrinė signalizacija.

3.1.1. Darbuotojų ir mokinių perspėjimas ir informavimas apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, kai pavojus kyla įstaigos patalpose ar teritorijoje:

Darbuotojas, pirmasis pastebėjęs įvykį, ekstremalųjį įvykį Įstaigos teritorijoje:

- gaisro židinį;
- sprogimą;
- daiktą, panašų į sprogmenį;
- asmenį, grasinantį ginklu ar sprogmenimis;
- pastato ar atskirų konstrukcijų griūtį;
- voką su neaiškios kilmės milteliais;
- išsiliejusias pavojingas medžiagas;
- nukentėjusius Įstaigos darbuotojus, mokinius ar lankytojus (su aiškiais apsinuodijimo, pavojingos ligos, ar kitais pažeidimo požymiais).

Nedelsiant apie tai praneša:

1. Bendrosios pagalbos centrui 112;
2. Įstaigos vadovui;
3. Asmeniui, atsakingam už darbuotojų perspėjimą ir informavimą Įstaigoje.

Darbuotojas, atsakingas už perspėjimą ir informavimą Įstaigoje:

1. Renka informaciją apie įvykį, įvykio eigą, ją įvertina ir nuolat informuoja Įstaigos vadovą.
2. Atsižvelgdamas į įvykio, ekstremalaus įvykio pobūdį siūlo Įstaigos vadovui, kokias perspėjimo ir informavimo priemones panaudoti Įstaigos darbuotojų ir mokinių perspėjimui, parengia informacinį pranešimą.
3. Duoda nurodymus perduoti informaciją įjungiant garsinį signalą ir žodžiu, siunčia pasiuntinius (administracijos atstovus, techninius darbuotojus, pedagogus (kurie tuo metu nedirba su mokinių grupėmis) vykti į vietas ir vykdyti Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų perspėjimą ir informavimą žodžiu.
4. Kartu su Įstaigos vadovais nusprendžia kokios apsaugos priemonės (priklausomai nuo ekstremalaus įvykio pobūdžio - evakavimas į saugią teritoriją ar apsaugos vykdymas Įstaigoje) reikalingos Įstaigos darbuotojams, mokiniams ir lankytojams.
5. Vykdo Įstaigos darbuotojų, atsakingų už ekstremaliosios situacijos valdymą ir koordinavimą perspėjimą ir iškvietimą.
6. Vykdo kitų Įstaigos atsakingų darbuotojų perspėjimą ir iškvietimą (Įstaigos vadovo nurodymu).
Atsakingų darbuotojų sąrašas pateiktas **Plano 3 priede**.

Administracijos, techniniai darbuotojai, pedagogai (kurie įvykio metu nedirba su mokinių grupėmis) gavę nurodymus ir informaciją apie įvykusį įvykį ir rekomenduojamus veiksmus, vykdo Įstaigos darbuotojų ir mokinių perspėjimą bei informavimą žodžiu (vyksta į patalpas pas mokinius, perduoda informaciją ir nurodymus, koordinuoja evakavimo ar kitus neatidėliotinus veiksmus). Darbuotojų ir mokinių perspėjimo ir informavimo apie įvykį, ekstremalų įvykį, kai pavojus kyla Įstaigos patalpose ar teritorijoje schema pateikta **Plano 9 priede**.

Pedagogai klasėse, išgirdę nurodymą evakuotis, tuoj pat baigia darbą ir vykdo mokinių ir lankytojų evakavimą. Detaliau Įstaigos evakavimas ir apsaugos organizavimas aprašyti **Plano 5 skyriuje**.

3.1.2. Pespėjimas ir informavimas apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją kai pavojus kyla už Įstaigos ribų:

Apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar susidariusią Valstybės ar savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, Įstaigos darbuotojai, mokiniai ir lankytojai bus perspėti šiais būdais:

- Įstaigos viduje esančiu garsiniu signalu (ilgas, 3 min. trukmės skambučio garsinis signalas);
- garsiniu signalu „Dėmesio visiems“ perduodamu įjungus centralizuoto ir vietinio valdymo sirenas;
- garsiniu signalu „Dėmesio visiems“ perduodamu panaudojant policijos ir kitų spec. tarnybų automobilių sirenas;
- balsu skelbiamu Civilinės saugos signalu, perduodamu per garsiakalbius ar kitas masines informavimo priemones (informacija apie įvykį);
- trumpąja (korinio transliavimo) žinute į mobiliuosius telefonus;
- telefonu, paskambinus rajono savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistui arba Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro nariui.

Civilinės saugos garsiniai ir balsu skelbiami signalai, jų reikšmės ir panaudojimo tvarka pateikti **Plano 13 priede.**

Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų pirminiai veiksmai išgirdus signalą „Dėmesio visiems“ (sirenų gausmą):

1. Įstaigos darbuotojai saugiai baigia bet kokią veiklą ir pasilieka savo darbo vietose (kabinetuose, klasėse) laukti tolesnių nurodymų.
2. Įstaigos lankytojai pasilieka padaliniuose į kuriuos atvyko (pasilieka su darbuotojais, pas kuriuos atvyko) laukti tolesnių nurodymų.
3. Įstaigos darbuotojai, mokiniai, kurie civilinės saugos signalą „**Dėmesio visiems**“ išgirdo būdami Įstaigos teritorijoje - atvyksta į savo darbo ar kitos veiklos vietas (kabinetus, klases).
4. Administracijos, techniniai darbuotojai, pedagogai (kurie tuo metu nedirba su mokiniais), atvyksta į **mokytojų kambarį** arba kreipiasi į atsakingą asmenį už perspėjimą ir informavimą (personalo specialistę) dėl informacijos apie susidariusią padėtį, nurodymų dėl tolesnių veiksmų, gavimui. Gavę nurodymus ir informaciją apie susidariusią ekstremaliąją situaciją ir rekomenduojamus veiksmus, vykdo Įstaigos darbuotojų ir mokinių perspėjimą ir informavimą žodžiu.

**Įstaigos darbuotojo, atsakingo už perspėjimą ir informavimo veiksmai, išgirdus signalą
„Dėmesio visiems“**

1. Išklauso (gauna) informaciją apie įvykį ir gresiantį pavojų bei rekomendacijas tolesniems veiksams:

- per Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją;
- iš Savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistų (telefonu, faksu, elektroniniu paštu) ar Savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro narių (jei bus aktyvuotas);
- specialiųjų tarnybų automobilinius garsiakalbius.

Savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistų ir kitų Civilinės saugos sistemos subjektų kontaktiniai duomenys pateikti **Plano 2 priede**.

2. Gautą informaciją apibendrina ir, atsižvelgdamas į ekstremalaus įvykio pobūdį parengia rekomendacijas darbuotojams, mokiniams ir lankytojams, kaip išvengti ar patirti kuo mažiau žalos gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai

(Tipinės rekomendacijos, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr.1- 341, pateiktos **Plano 14 priede**.)

3. Gautą informaciją apie įvykį ir rekomendacijas perduoda Įstaigos vadovams.

4. Atsižvelgdamas į susidariusią ekstremaliąją situaciją, nusprendžia kokias perspėjimo ir informavimo priemones panaudoti Įstaigos darbuotojų ir mokinių perspėjimui ir informavimui.

5. Duoda nurodymus darbuotojams, **atvykusiems į mokytojų kambarį**, vykdyti Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų perspėjimą ir informavimą.

6. Esant būtinumui (Įstaigos vadovo nurodymu) **nedarbo metu telefonu** informuoja ar iškviečia kitus Įstaigos atsakingus darbuotojus. Atsakingų darbuotojų sąrašas pateiktas **Plano 3 priede**.

Perspėjimo ir informavimo apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją kai pavojus kyla už Įstaigos ribų schema pateikta **Plano 10 priede**.

3.2. VEIKSMŲ KOORDINAVIMAS ĮVYKIŲ METU

Įstaigoje sprendimus dėl pasirengimo ekstremalioms situacijoms ir gelbėjimo darbų organizavimo priima **Įstaigos vadovas** (nesant Įstaigos vadovo, sprendimus priima vadovo funkcijas atliekantis asmuo).

Įstaigos vadovo veiksmai įvykių metu.

Įvykus ekstremaliajam įvykiui ar susidarius ekstremaliajai situacijai, Įstaigos vadovas:

1. Gavęs informaciją apie įvykį nusprendžia dėl:

- pedagoginės ir kitos veiklos Įstaigoje nutraukimo;
- darbuotojų ir mokinių perspėjimo ir informavimo bei apsaugos priemonių vykdymo;
- pirminių gelbėjimo ir avarijos likvidavimo darbų organizavimo;
- specialiųjų pajėgų ir tarnybų informavimo ir jų pasitelkimo;
- savivaldybės administracijos ir kitų atsakingų institucijų informavimo.

2. Duoda nurodymus, privalomus vykdyti Įstaigos darbuotojams

- nedelsiant nutraukti bet kokią veiklą Įstaigoje (reikalui esant);
- **gaisro atveju** - vykdyti darbuotojų evakavimą, organizuoti pirminius gaisro gesinimo darbus;
- **oro pavojaus ar radiacinio pavojaus atveju** - neleisti žmonėms išeiti į lauką, evakuoti juos į

laikinos priedangos patalpas, skubiai užsandarinti langus ir duris, išdalinti žmonėms vienkartinės veido kaukes;

- **pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkio atveju** - skubiai izoliuoti

(hospitalizuoti) sergančius žmones, organizuoti darbuotojų medicininį patikrinimą, priklausomai

nuo užkrečiamos ligos pobūdžio atlikti patalpų dezinfekciją;

- **uragano atveju** - skubiai uždaryti langus ir duris, išjungti elektros

energijos tiekimą, sutvirtinti silpnai sutvirtintus objekto statinius;

- **suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiems.**

3. Įstaigos vadovas visus veiksmus koordinuoja su atvykusiu **gelbėjimo darbų vadovu**, reikalui esant skiria atsakingą asmenį dirbti **gelbėjimo darbų organizavimo štabe**.

4. Organizuoja Įstaigos materialinių išteklių tikslinį panaudojimą. Materialinių išteklių žinynas pateiktas **Plano 4 priede**.

5. Kreipiasi pagalbos į Civilinės saugos sistemos pajėgas, jeigu nepakanka savo resursų gelbėjimo darbams atlikti.

6. Kai susidariusio ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos mastas viršija Įstaigos darbuotojų galimybes, apie tai praneša savivaldybės specialiosioms tarnyboms, savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistams ir valstybinės priežiūros institucijoms.

7. Įstaigos vadovas susidariusio ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos atveju materialinio išteklių telkimo atveju bendradarbiauja ir koordinuoja savo veiksmus su:

a) Savivaldybės administracijos direktoriumi, savivaldybės Ekstremalių situacijų komisija (jei ji yra sušaukta), Ekstremaliųjų situacijų operacijų centru (jei yra aktyvuotas);

b) Savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistais;

c) Priešgaisrine gelbėjimo valdyba (Gelbėjimo darbų vadovu)

d) Apskritis vyriausioju policijos komisariatu;

e) Greitosios medicinos pagalbos stotimi;

f) Avarinėmis tarnybomis. Įvykus avarijai energetinėse ar komunalinėse sistemose, padariniai šalinami iškviečiant **komunalinių avarinių tarnybų specialistus**. Ekstremaliųjų įvykių pasekmių šalinimui, pirminių gelbėjimo darbų organizavimui **Įstaigos vadovo sprendimu sukviečiama Ekstremaliųjų situacijų valdymo grupė (ESV):**

<i>Direktorė Vilma Grigonienė</i>	<i>Grupės vadovė</i>
<i>Personalo specialistė Jovita Montvilienė</i>	<i>Atsakinga už perspėjimą ir informavimą, informacijos priėmimą ir perdavimą.</i>
<i>Direktorės pavaduotojas infrastruktūrai Juozas Pleikys</i>	<i>Atsakingas už funkcijų paskirstymą ir vadovavimą įvykus įvykiui, bendravimą su atvykusiomis su gelbėjimo tarnybomis, materialinį techninį aprūpinimą likviduojant ekstremalaus įvykio pasekmes.</i>
<i>Direktorės pavaduotojas ugdymui Arvydas Būdvytis <i>Gimnazijos, paslaugų ir turizmo skyrių vedėja Laima Žemgulienė</i></i>	<i>Atsakingi už ugdymo proceso nutraukimą, darbuotojų ir mokinių evakavimą, saugumo užtikrinimą evakavimo vietose.</i>
<i>Darbų ir civilinės saugos inžinierius Arvydas Lekšas</i>	<i>Atsakingas už civilinę ir gaisrinę saugą, žmonių evakavimą, informacijos apie įvykį įstaigoje perdavimą ir priėmimą.</i>

*Ekstremaliųjų situacijų valdymo grupės (ESV grupės) personalinė sudėtis ir kontaktai pateikti **Plano 3 priede**. ESV grupės darbo vieta - 202 kabinetas arba kita Įstaigos vadovo nurodyta saugi darbo vieta. ESV grupė darbo metu susirenka per 15 min., ne darbo metu per 1,5 valandos.*

PASTABOS:

- 1. ESV grupės vadovo sprendimu, atsižvelgiant į įvykio, ekstremalaus įvykio, ekstremaliosios situacijos pobūdį, dirbti grupėje gali būti pakviesti ir kiti Įstaigos atsakingi darbuotojai.**
- 2. Įstaigos pedagogai įvykio metu dirbantys su mokinių grupėmis atsakingi už saugų mokinių evakavimą į susirinkimo vietas, už patalpų patikrą, viešosios tvarkos palaikymą, ir kitų ESV grupės narių nurodymų vykdymą.**
- 3. Įvykio, ekstremalaus įvykio Įstaigoje metu, kai į Įstaigą atvyksta Civilinės saugos sistemos pajėgos, visi veiksmai ir priimami sprendimai yra derinami su Gelbėjimo darbų vadovu.**

ESV valdymo grupė atlieka šias funkcijas:

1. Pagal kompetenciją įgyvendina Įstaigos vadovo sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais.
2. Pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, prognozuoja jų eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus.
3. Organizuoja Įstaigos darbuotojų ir mokinių perspėjimą ir informavimą apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius, jų šalinimo priemones ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus.
4. Keičiasi informacija su savivaldybės civilinės saugos specialistais ir Civilinės saugos sistemos gelbėjimo darbu vadovu analizuodami, vertindami įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos eigą.
5. Organizuoja ir koordinuoja darbuotojų telkimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų likvidavimo, padarinių šalinimo, Įstaigos turto gelbėjimo metu.
6. Organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie gali būti panaudoti įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti, padariniams šalinti, Įstaigos veiklai palaikyti ar atkurti, telkimą.
7. Koordinuoja Įstaigos darbuotojų veiksmus įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu.
8. Teikia Įstaigos vadovui pasiūlymus dėl reikiamų žmogiškųjų resursų, finansinių ir kitų materialinių išteklių racionalaus ir veiksmingo panaudojimo ekstremaliosios situacijos padariniams šalinti.
9. Savivaldybės administracijos nustatyta tvarka informuoja savivaldybės administracijos direktorių apie gresiantį ar įvykusį įvykį, ekstremalųjį įvykį Įstaigoje.
10. Registruoja gautą ir perduodamą informaciją apie įvykį, ekstremalųjį įvykį.

Darbų organizavimas ir koordinavimas gaisro Įstaigoje atveju:

- Pirminiai gaisro gesinimo ir gelbėjimo darbai vykdomi vadovaujantis Įstaigos darbuotojų veiksmų, kilus gaisrui planu (**Plano 11 priedas**)
- ESV grupės nariai, gavę informaciją apie ekstremalųjį įvykį atvyksta į grupės darbo vietą;
- organizuoja ir koordinuoja evakavimo, gaisro likvidavimo, pasekmių šalinimo, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;
- apie įvykį praneša Bendrajam pagalbos centrui tel. 112 (atsakingas: pirmas, pamatęs gaisrą arba atsakingas už informacijos priėmimą ir perdavimą);
- perspėja ir informuoja Įstaigos darbuotojus, mokinius ir lankytojus;
- informuoja Įstaigos vadovą;
- skubiai iš incidento vietos ir, esant būtinumui iš Įstaigos teritorijos, organizuoja evakavimą į susibūrimo vietą;
- organizuoja pirmosios medicininės pagalbos suteikimą sužeistiesiems;
- apie įvykį informuoja savivaldybės administracijos civilinės saugos specialistus;
- esant būtinumui iškviečia elektros tinklų, vandentiekio ir kitas avarines tarnybas;
- esant būtinumui teikia informaciją incidento likvidavimo štabui apie gaisro aplinkybes (ar nėra degančiose patalpose žmonių, chemiškai ar sproгимui pavojingų medžiagų) konsultuoja gesinimo darbų vadovą apie degančio patalpų ypatumus, skiria į pagalbą darbuotojus gesinimui ir materialinių vertybių evakavimui;
- esant būtinumui siunčia Įstaigos atstovą dirbti priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos gelbėjimo darbų organizavimo štabe.

Darbų organizavimas ir koordinavimas „Oro pavojus“ atveju:

- ESV grupės nariai, išgirdę apie civilinės saugos signalą „**Dėmesio visiems**“ (sirenų gausmą) ir „**Oro pavojus**“ atvyksta į grupės darbo vietą;
- vykdo pasirengimo Oro pavojui darbus (nurodo parengti priedangas, uždaryti langus ir duris, išjungti nereikalingus elektros prietaisus, sutvirtinti silpnai sutvirtintus statinius ir kt.);
- duoda nurodymus darbuotojams vykdyti apsaugą kolektyvinės apsaugos vietose, kitose numatytuose priedangose (Tipinės rekomendacijos pateiktos **Plano 14 priede**); (Tikslintis pagal Šilutės r. savivaldybės kolektyvinės apsaugos statinių, skirtų laikinam prieglobsčiui saugantis nuo žalingo aplinkos poveikio bei evakuotų gyventojų apsaugai, sąrašą.)
- organizuoja apsaugą kolektyvinės apsaugos vietose;
- koordinuoja pasirengimo Oro pavojaus pasekmių šalinimo, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;

- apie Oro pavojaus sukeltus padarinius praneša savivaldybės administracijos civilinės saugos specialistams;
- organizuoja pirmos pagalbos suteikimą sužeistiesiems ir, esant būtinybei, iškviečia medikus.

Darbų organizavimas ir koordinavimas pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamos ligos protrūkio ar epidemijos (pandemijos) atveju.

- ESV grupės nariai, gavę informaciją apie pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamos ligos protrūkį Įstaigoje, atvyksta į grupės darbo vietą;
- apie ypač pavojingos ligos atvejį Įstaigoje praneša Bendrajam pagalbos centrui tel. 112 ir Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui;
- sukviečia Įstaigos vadovaujančių darbuotojų pasitarimą (atsakingas ESV grupės vadovas);
- skubiai hospitalizuoja sergančius žmones, mokinius (atsakingas ESV grupės vadovas);
- organizuoja likusių Įstaigoje žmonių medicininį patikrinimą;
- priklausomai nuo užkrečiamos ligos pobūdžio organizuoja patalpų dezinfekciją;
- diegia kitas infekcijos, epidemijos ar pandemijos kontrolės priemones pagal nacionalinio visuomenės sveikatos centro, savivaldybės ar valstybės Operacijų vadovų nurodymus, Pasaulinės sveikatos organizacijos rekomendacijas. (Tipinės rekomendacijos pateiktos **Plano 14 priede**)

Darbų organizavimas ir koordinavimas labai smarkaus vėjo, uragano atveju

- ESV grupės nariai, gavę informaciją apie artėjantį pavojingą stichinį arba katastrofinį meteorologinį reiškinių atvyksta į grupės darbo vietą;
- informuoja darbuotojus apie rekomenduojamas ir numatomas apsaugos priemones. (Tipinės rekomendacijos pateiktos **Plano 14 priede**);
- vykdo pasirengimo pavojingų stichinių arba katastrofinių meteorologinių reiškinių darbus (nurodo uždaryti langus ir duris, išjungti nereikalingus elektros prietaisus, nelaikyti automobilių po medžiais ar šalia lengvų konstrukcijų, nesėdėti arti langų, sutvirtinti silpnai sutvirtintus statinius ir kt.);
- koordinuoja pasirengimo pavojingų stichinių arba katastrofinių meteorologinių reiškinių pasekmių šalinimo, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;
- reikalui esant organizuoja apsaugą kolektyvinės apsaugos vietose;
- apie pavojingų stichinių arba katastrofinių meteorologinių reiškinių sukeltus padarinius praneša savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistams;
- organizuoja pirmos medicininės pagalbos suteikimą sužeistiesiems ir, esant būtinybei, iškviečia medikus.

**Darbu organizavimas ir koordinavimas grasinimo įvykdyti teroro aktą
(rastas sprogmuo, pavojinga medžiaga) atveju.**

- ESV grupės nariai, gavę informaciją apie ekstremalų įvykį atvyksta į grupės darbo vietą;
- apie įvykį praneša Bendrosios pagalbos centrui tel. 112 (atsakingas: pirmas, gavęs informaciją apie grasinimą arba atsakingas už informacijos priėmimą ir perdavimą);
- informuoja Įstaigos vadovą;
- skubiai iš incidento vietos ir, esant būtinumui, iš Įstaigos teritorijos organizuoja žmonių evakavimą į susibūrimo vietą;
- perspėja ir informuoja Įstaigos darbuotojus, mokinius ir lankytojus;
- atvykus policijos pareigūnams, informuoja juos apie grasinimo (pavojaus) aplinkybes, konsultuoja apie Įstaigos ypatumus, skiria į pagalbą darbuotojus materialinių vertybių evakavimui;
- dirba incidento likvidavimo darbų organizavimo štabe;
- apie įvykį informuoja savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistus;
- esant būtinumui organizuoja ir koordinuoja pasekmių šalinimo, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;
- esant būtinumui iškviečia elektros tinklų, vandentiekio ir kitas avarines tarnybas.

Policijos, Priešgaisrinė gelbėjimo tarnybos, Greitosios medicinos pagalbos pajėgos dirba pagal specialiųjų pajėgų veiksmų planą „Skydas“

**Darbu organizavimas ir koordinavimas Teritorijos užteršimas pavojingomis
radioaktyviomis medžiagomis**

- ESV grupės nariai, gavę informaciją apie ekstremalų įvykį atvyksta į grupės darbo vietą;
- vykdo radiacinės saugos centro rekomendacijas;
- parengia patalpas kolektyvinei apsaugai nuo radiacijos;
- esant būtinumui iš Įstaigos teritorijos, organizuoja žmonių evakavimą į kolektyvinės apsaugos pastatus;
- perspėja ir informuoja Įstaigos darbuotojus, mokinius ir lankytojus;
- informuoja savivaldybės administracijos civilinės saugos specialistus apie esamą padėtį;
- esant būtinumui organizuoja ir koordinuoja pasekmių šalinimo, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;
- esant būtinumui iškviečia vandentiekio, elektros tinklų ir kitas avarines tarnybas.

IV SKYRIUS

INFORMACIJOS APIE ĮVYKĮ, EKSTREMALŪJŲ ĮVYKĮ AR EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ GAVIMO IR PERDAVIMO TVARKA

Šiame skyriuje pateikiama informacijos gavimo ir perdavimo ir keitimosi tvarka apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius ar susidariusias ekstremaliąsias situacijas su:

- a) Bendrosios pagalbos centro pareigūnais (**112**) ;
- b) Savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistais
- c) Savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų Operacijų centro darbo grupėmis
- d) Priešgaisrinės gelbėjimo valdybos pareigūnais;
- e) Kitų civilinės saugos sistemos pajėgų ir suinteresuotų institucijų pareigūnais.

Už informacijos apie įvykius, ekstremalius įvykius ar susidariusias ekstremaliąsias situacijas perdavimą ir priėmimą Įstaigoje atsakingas darbų ir civilinės saugos inžinierius Arvydas Lekšas, jam nesant - personalo specialistė.

Asmuo, atsakingas už informacijos priėmimą ir perdavimą valdo informaciją apie įvykusį ekstremalųjį įvykį (kaupia, registruoja, apibendrina, pateikia atsakingoms institucijoms, Įstaigos vadovui) **gresiant įvykiui, įvykio metu, reaguojant į įvykį ir šalinant įvykio pasekmes.**

Informaciją apie ekstremalųjį įvykį ar situaciją Savivaldybės administracijoje priima ir perduoda:

Savivaldybės administracijos Viešųjų paslaugų skyriaus civilinės saugos specialistas

(8 441) 79208, 8 659 42919, rimantas.zimantas@silute.lt .

1. Pirminę informaciją apie įvykį Įstaigoje nedelsiant telefonu pateikia:

- Bendrosios pagalbos centrui, telefonu **112** (jei to nepadarė pirmas įvykį pastebėjęs asmuo).
- Savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistams.

2. Apibendrintą informaciją apie įvykį telefonu ar elektroniniu paštu pateikia :

- Savivaldybės administracijos Civilinės saugos specialistams;
- Kitiems Civilinės saugos subjektams (**jiems pareikalavus**) :
- Savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijai;
- Savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui;
- Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui;
- Kitiems civilinės saugos subjektams.

Atsakingų institucijų ir pareigūnų, kuriems perduodama ir su kuriais keičiamasi informacija, kontaktiniai duomenys pateikti **Plano 2 priede.**

3. Pateikiami šie duomenys :

- trumpas įvykio, gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio apibūdinimas (laikas, adresas, objektas, informacijos šaltinis, priežastys, prognozė);
- priimti sprendimai, planuojami ar atlikti veiksmai;
- esami ir galimi pavojai Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų gyvybei ar sveikatai, esami ir galimi pavojai Įstaigos turtui ir aplinkai;
- Įstaigoje vykdomos darbuotojų ir mokinių apsaugos priemonės, reikalingi materialiniai resursai, iškilusios problemos.

Informacijos keitimosi schema pateikta **Plano 10 priede**.

V SKYRIUS

ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ, MOKINIŲ IR LANKYTOJŲ APSAUGA GRESIANT AR SUSIDARIUS ĮVYKIUI

Apsaugos organizavimo Įstaigoje principai

Apsaugos priemonės	Pavojai	Sprendimų priėmėjai
Apsauga kolektyvinės apsaugos vietoje	Pavojingų medžiagų koncentracijos ar radiacijos lygio laikinas padidėjimas lauke. Oro pavojus. Uraganas, škvalas, labai smarkus vėjas.	Įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo
Dalinis evakavimas iš patalpų (darbuotojai ir mokiniai evakuojami į kitas patalpas, kitą aukštą ar nurodytą susirinkimo vietą pastate).	Lokalus gaisras, pavojingos medžiagos ar sprogmens radinys įstaigoje, centro pastatų atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas.	Gelbėjimo darbų vadovas, Įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo
Pilnas (skubus) evakavimas iš pastatų (evakavimas iš vieno ar visų pastatų į numatytą susirinkimo vietą saugioje teritorijoje).	Gaisras, sprogimas (sprogimo grėsmė), kovinių nuodingų medžiagų panaudojimas. Grasinimas įvykdyti teroro aktą, teroro aktas.	Gelbėjimo darbų vadovas, Įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo
Evakavimas iš teritorijos	Sprogmens buvimas įstaigos teritorijoje, masiniai neramumai, kariniai veiksmai, pavojingų medžiagų koncentracijos ar radiacijos lygio ilgalaikis padidėjimas lauke	Savivaldybės administracijos direktorius Karo komendantas Įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo

5.1. Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų evakavimo organizavimas

Gresiant ar susidarius įvykiui, sprendimą evakuotis priima **Įstaigos vadovas** ar pavaduojantis asmuo. Sprendimą evakuotis gali priimti ir **Gelbėjimo darbų vadovas**. Sprendimus priima Įstaigos direktoriaus sukviesti Įstaigos atsakingi darbuotojai. Skubus Įstaigos darbuotojų ir mokinių evakavimas iš **Įstaigos pastatų** vykdomas vadovaujantis šio Plano nuostatomis, Veiksmų, kilus gaisrui planu (**Plano 11 priedas**), evakuacijos iš patalpų planuose nurodytais maršrutais. Įstaigos darbuotojų, mokinių ir lankytojų evakavimas iš Įstaigos pastatų vykdomas į specialiais ženklais pažymėtas susitelkimo vietas. Iš pastatų išėję mokiniai, darbuotojai ir lankytojai susirenka numatytoje susitelkimo vietoje:

- *Saugiu atstumu lauke - **Mokyklos g. 3, Pagryniuose** - priešais profesinio mokymo centro pagrindinį įėjimą, iš ten vykdomas evakavimas į susitelkimo vietą - **Centro stadioną (Plano 6 priedas)**.*
- *Saugiu atstumu lauke - **Lietuvinkų g. 72, Šilutės m.** - profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyriaus vidiniame kieme, susitelkimo vieta - **už mūrinės sienos (tvoros) esančioje sporto aikštelėje (Plano 7 priedas)**.*
- *Saugiu atstumu lauke - **M. Jankaus g. 11, Šilutės m.** - mokymo pastatų vidiniame kieme, susitelkimo vieta - **šalia įvažiavimo vartų**;*
- *Saugiu atstumu lauke - **Ramybės g. 14, Žemaičių Naumiesčio mstl.** - priešais Žuvininkystės praktinio mokymo centro įėjimą, susitelkimo vieta - **stadionas (Plano 8 priedas.)***

Esant nepalankioms oro sąlygoms evakavimas būtų vykdomas į artimiausius kolektyvinės apsaugos statinių patalpas: Mokyklos g. 3, Pagryniuose - profesinio mokymo centro sporto salėje, jei pastate nėra ekstremalaus įvykio, arba **Lietuvinkų g. 72 ir Tilžės g. 32A** (Paslaugų ir turizmo skyriuje esančių kolektyvinių apsaugos statinių patalpose).

Įstaigos vadovo ar gelbėjimo darbų vadovo sprendimas vykdyti darbuotojų ir mokinių evakavimą iš Įstaigos pastatų perduodamas **Plano 3.2 skyriuje** aprašyta tvarka.

Darbuotojai, išgirdę garso signalą ar žodinį nurodymą „**Skelbiamas skubus evakavimas**“:

- saugiai baigia bet kokią veiklą (uždaro langus, išjungia elektros prietaisus, uždaro, bet neužrakina duris, pasiima būtiniausias asmeninius daiktus, mokinių sąrašus);
- instruktuoja mokinius apie elgesį evakavimo maršrutuose;
- evakavimo iš pastato schemose nustatytais maršrutais išeina iš pastatų;
- grupių ir klasių mokytojai, vadovai išeina iš grupės ar klasės paskutiniai, įsitikinę, kad patalpose nelieka nei vieno mokinio, su mokiniais dirbantys mokytojai/darbuotojai yra atsakingi už evakavimą;

- Įstaigos darbuotojai iš darbo vietos išeina paskutiniai, įsitikinę, kad patalpose nelieka nei vieno mokinio ar lankytojo;
- administracijos ir kiti darbuotojai iš kabinetų, techninių patalpų išeina paskutiniai, įsitikinę, kad patalpose nelieka nei vieno darbuotojo, mokinio ar lankytojo;
- visi vyksta saugiu maršrutu į susitelkimo vietą;
- susibūrimo vietoje pagal sąrašą sutikrina auklėtinius ar pavaldžius darbuotojus, siekiant įsitikinti, kad visi mokiniai ir darbuotojai evakuoti;
- apie sutikrinimo rezultatus informuoja Įstaigos vadovą ar atvykusį Gelbėjimo darbų vadovą; vykdo kitus Įstaigos ar Gelbėjimo darbų vadovo nurodymus.

Skubus Įstaigos darbuotojų ir mokinių evakavimas iš pastato į susitelkimo vietą vykdomas

- gaisro ar sprogimo pastatuose atveju;
- radus sprogmenį Įstaigos patalpoje ar Įstaigos teritorijoje;
- nustačius ar įtarus, kad patalpose pasklido pavojingos nuodingos medžiagos;
- Įstaigos teritorijoje aptikus radiacijos šaltinį;
- gavus pranešimą apie teroristinio išpuolio grėsmę;
- įvykus teroristiniam išpuoliui;
- sugriuvus pastatams ar atskiroms pastato konstrukcijoms.

Kiekviename Įstaigos aukšte yra evakavimo schemas. Darbuotojų ir mokinių evakavimo srautus koridoriuose, laiptinėse koordinuoja pedagoginis personalas, kuris paskelbus evakavimą nedirba su mokinių grupėmis. Šio personalo veiksmams vadovauja ir užduotis paskirsto Direktorius pavaduotojai.

Evakavimo susitelkimo vietoje organizuojama evakuotų darbuotojų ir mokinių registracija. Darbuotojų registracijos sąrašus parengia centro personalo specialistė Jovita Montvilienė, mokinių - užpildo mokytojai, įvykio metu dirbę su grupėmis bei klasėmis. Registracijos duomenys pateikiami darbuotojui atsakingam už informacijos priėmimą ir perdavimą, Direktorius pavaduotojams ugdymui, arba atvykusiam Gelbėjimo darbų vadovui.

Patalpų parengimą evakavimui (elektros energijos, įvadinių sklendžių užsikimimą, šilumos tiekimo išjungimą) **organizuoja Direktorius pavaduotojas infrastruktūrai**, jam nesant - **padėjėjas ūkio reikalams**.

Už Įstaigos materialinių vertybių ir svarbių duomenų išsaugojimą paskelbus evakavimą atsakingi darbuotojai, kurie kasdieninėje veikloje disponuoja duomenimis ir materialinėmis vertybėmis. Esant galimybei materialinės vertybės ir svarbūs duomenys (kompiuterinės laikmenos ar dokumentų bylos išnešamos į saugią vietą.

Įstaigos darbuotojų ir mokinių evakavimo organizavimas Vyriausybės ar Savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.

Mokinių evakavimas savivaldybėje organizuojamas atsižvelgiant į tai, kokio lygio ekstremali situacija susiklostė atitinkamoje teritorijoje. **Savivaldybės gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija** organizuoja mokinių evakavimą, laikinų gyvenamųjų patalpų ir gyvybiškai būtinų paslaugų: mokinių aprūpinimas maistu, geriamuoju vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais ir kitų, suteikimą. Kai gyventojai evakuojami iš vienos savivaldybės į kitą, gyventojų evakavimą organizuoja savivaldybės Komisija, iš kurios evakuojami gyventojai, o gyventojų priėmimą, laikinųjų gyvenamųjų patalpų ir būtiniausių paslaugų jiems suteikimą - savivaldybės, į kurią evakuojami gyventojai Komisija. Gyventojų evakavimui numatyti gyventojų surinkimo, tarpiniai ir priėmimo punktai - visa tai numatyta savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane.

Įstaigos evakavimą administracijos direktoriaus sprendimu būtų vykdoma, jei:

- Įstaigos teritorijai grėstų pavojingo lygio užterštumas nuodingomis medžiagomis pavojingame avarijos objekte, ar avarijos transportuojant pavojingus krovinius atveju;
- pavojingo lygio užterštumas radioaktyviomis medžiagomis avarijų branduoliniuose objektų atveju;
- aptikus galingą sprogmenį šalia įstaigos.

Įstaigos vadovui tikslus evakavimo maršrutas, kryptis ar laikina apgyvendinimo vieta bus nurodyta savivaldybės administracijos direktoriaus sprendime vykdyti evakavimą.

Įstaigos vadovas, gavęs Savivaldybės administratoriaus sprendimą vykdyti evakavimą iš teritorijos, kurioje yra Įstaiga, atsižvelgdamas į šio Plano nuostatas ir esamą padėtį, nurodo:

- stabdyti bet kokią įstaigos veiklą.
- parengti pastatus ir teritorijai evakavimui (atjungti elektros, šilumos energijos, vandens, dujų, imtis priemonių pastatų, patalpų saugumo užtikrinimui).
- organizuoti svarbių dokumentų ir materialinių vertybių evakavimą.
- evakuotis į susitelkimo vietą, atlikti darbuotojų ir mokinių registraciją.
- asmenis, kurie atsakingi už saugų mokinių evakavimą iš pastatų, evakavimo maršrutuose ir mokinių registraciją laikinoje apgyvendinimo vietoje.

5.2. Pirmosios pagalbos teikimo darbuotojams ir mokiniams, nukentėjusiems įvykio metu, organizavimas

Pirmąją pagalbą nukentėjusiems darbuotojams ar mokiniams įvykio vietoje suteiks Įstaigos darbuotojai, kurie yra apmokyti ir turi tai patvirtinančius pažymėjimus. Įstaigos darbuotojams keliami reikalavimai, kad kasdieniniame darbo režime ar susidariusių įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliosios situacijos atveju sugebėtų ir būtų pasirengę suteikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiems bendradarbiams ir mokiniams. Esant rimtesniam sužeidimui, dėl pirmosios pagalbos suteikimo, bus kreipiamasi į Bendrosios pagalbos centrą **112**.

Įstaiga turi pirmosios pagalbos rinkinių: vienas rinkinys laikomas pas Visuomenės biuro sveikatos priežiūros specialistę, kuri atsakinga už įstaigose esančių pirmosios pagalbos rinkinių priežiūrą ir komplektavimą. Už pirmosios pagalbos rinkinių saugojimą atsakingi grupių / klasių, kuriuose yra rinkiniai, vadovai.

5.3. Aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis organizavimo tvarka

Darbuotojų ir mokinių ir lankytojų apsaugas nuo jų gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksmų, atsiradusių dėl gresiančio ar susidariusio įvykio ar jo padarinių yra skirtos asmeninės apsaugos priemonės. Apsisaugojimui nuo galimos pavojingų ar statybinių medžiagų degimo produktų bei kietųjų dalelių taršos Įstaigoje turimos asmeninės apsaugos priemonės – vienkartinės medicininės veido kaukės. Neturint pakankamai apsaugos priemonių, apsaugai būtina panaudoti parankines priemones: skareles, šalikus, kitus rūbus, medžiagos skiautes arba skubiu atveju nosį ir burną pridengti vidine alkūnės puse.

5.4. Kolektyvinės apsaugos statiniai, jų panaudojimo galimybės

Visų Įstaigos darbuotojų ir mokinių apsaugą priklausomai nuo ekstremaliosios situacijos pobūdžio, numatoma organizuoti esamose sporto salėse bei bendro naudojimo erdvių patalpose. Įstaigos darbuotojų ir mokinių apsauga **kolektyvinės apsaugos vietoje** vykdoma:

- esant „Oro pavojui“;
- esant uragano pavojui;
- esant kitoms grėsmėms (vadovaujantis civilinės saugos sistemos atsakingų institucijų rekomendacijomis);
- esant kitoms grėsmėms **Įstaigos vadovo arba savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.**

Įstaigos pastatai yra įtraukti į Šilutės rajono savivaldybės direktoriaus įsakymais patvirtintais kolektyvinės apsaugos statinių bei priedangų, skirtų trumpalaikiai apsaugai sąrašus.

Kolektyvinės apsaugos statinių bei priedangų trumpalaikiai apsaugai sąrašas

Eil. Nr.	Objekto pavadinimas	Adresas	Patalpos paskirtis	Plotas	Žmonių skaičius
1.	Šilutės profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyrius	Lietuvininkų g.72, Šilutė	Aktų salė, kabinetai 1-4;1-8;1-10;1-16; 1-25;1-1-26	227,19	126
2.	Šilutės profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyrius	Tilžės g.32A, Šilutė	Sporto salė 1-3 	636,6	353
3.	Šilutės profesinio mokymo centras	Mokyklos g.3, Pagryniai	 <i>Priedanga</i>	235	130
4.	Šilutės profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyrius	Lietuvininkų g.72, Šilutė	 <i>Priedanga</i>	75	42
5.	Šilutės profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyrius	Lietuvininkų g.72 A, Šilutė	 <i>Priedanga</i>	80	45

Už statinių ir priedangų parengimą yra **Įstaigos vadovas** arba jo įgalioti asmenys. Patalpų parengties būklė turi būti tokia, kad susidarius ekstremaliajai situacijai, patalpos gyventojų apsaugai būtų parengtos darbo metu ne ilgiau kaip per 2 val., o nedarbo metu - per 4 val.

Kaip patalpas parengti ir naudoti darbuotojų ir mokinių apsaugai, priklausomai nuo susidariusio ekstremaliosios situacijos, nurodo **Įstaigos vadovas**. Už patalpų sandarinimui reikalingų medžiagų pateikimą, sandarinimo darbų organizavimą ir koordinavimą atsakingas ESV grupės vadovas, sandarinimo darbus atlieka **Įstaigos** darbuotojai. Patalpų parengimo kolektyvinei apsaugai klausimai derinami su Šilutės r. savivaldybės administracijos direktoriumi ar jo paskirtu asmeniu.

Kolektyvinės apsaugos statinio paruošimas evakuotiems gyventojams apsaugoti vykdomas pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus **2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1-406** patvirtintas Rekomendacijas. Darbuotojai ir gyventojai, gavę nurodymą slėptis, saugiai baigia bet kokią veiklą ir vyksta į nurodytą kolektyvinės apsaugos vietą ir vykdo Įstaigos vadovų nurodymus.

Darbuotojų ir mokinių, atvykusių į kolektyvinės apsaugos vietą, priėmimą, laikiną apsaugą, medicinos ir kitos pagalbos teikimą organizuoja ir koordinuoja **Įstaigos ESV grupės nariai**.

VI SKYRIUS

GALIMŲ PAVOJŲ LIKVIDAVIMO IR JŲ PADARINIŲ ŠALINIMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

Vadovaujantis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus **2014 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. 1-37** „Dėl kriterijų ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą, ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, patvirtinimo“ patvirtintus Kriterijus ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą, ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą. Įstaiga nesudaro Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro bei nesteigia avarijų likvidavimo darbus atliekančių padalinių, todėl vadovaujantis Rekomendacijų 16 punktu, to skyriaus dalies nerengia.

Įstaigos Ekstremaliųjų situacijų valdymo grupės darbo organizavimo tvarka, veiksmų koordinavimas įvykus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, susidarius ekstremaliajai situacijai pateikti Plano 3 skyriuje. Atsakingų asmenų veiksmų, įvykus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, atmintinė pateikta **Plano 12 priede**.

VII SKYRIUS

SAVIVALDYBĖS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANE NURODYTŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMO ORGANIZAVIMAS

Šilutės raj. savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane Įstaigai numatyta užduotis - mokyklos patalpas panaudoti kaip kolektyvinės apsaugos statinius bei priedangas ekstremaliųjų situacijų ir karo atvejais. Pastatuose planuojama laikinai apsaugoti (apgyvendinti) 480 mokinių, priedangose, skirtų trumpalaikiai apsaugai - 217 mokinių.

Įvedus civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos sustiprintą padėtį ar karo padėtį Lietuvoje savivaldybės administracijos direktoriaus ar Karo komendanto sprendimu Įstaigoje stabdoma veikla ir parengiamos numatytos kolektyvinės apsaugos statinio patalpos mokiniams priimti (užsandarinamos durys, ventiliacijos angos ir kitos ertmės, jos užtaisomos bet kokiomis turimomis medžiagomis: maišais su žemėmis, polietileno plėvele, lipnia juosta ir t.t.)

Rengiant Įstaigos patalpas mokinių apsaugai vadovaujamosi Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus **2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1-406** patvirtintomis kolektyvinės apsaugos statinio paruošimo evakuotiems mokiniams apsaugoti rekomendacijomis.

Veiksmai	Atsakingi vykdytojai	Pastabos
Sprendimo nutraukti ugdymo procesą ir pradėti Įstaigos patalpų pertvarkymo į kolektyvinės apsaugos statinius priėmimas	Savivaldybės administracijos direktorius Įstaigos vadovas	Nedelsiant gavus savivaldybės administracijos sprendimą
Įstaigos patalpų parengimas kolektyvinei mokinių apsaugai	Įstaigos vadovas Įstaigos techninis ir pedagoginis personalas	Materialinį - techninį ir žmogiškųjų resursų aprūpinimą užtikrina Savivaldybės Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija
Evakuotų mokinių priėmimas ir laikinas apgyvendinimas	Įstaigos techninis ir pedagoginis personalas	Socialinį, buitinį, medicininį mokinių aprūpinimą užtikrina savivaldybės civilinės saugos subjektai

VIII SKYRIUS

VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS

Svarbiausios Įstaigos veiklos sritys, kurios įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu būtų vykdomos nepertraukiamai: pagrindinis ugdymas, vidurinis ugdymas ir profesinis ugdymas. Šios veiklos gali būti vykdomos nuotoliniu būdu.

Veiklos sritys, kurių vykdymas įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu gali būti laikinai nutrauktos ar apribotos: įstaigos nepagrindinės veiklos sritys (praktinis mokymas, renginiai ir t.t.).

Minimalūs žmogiškieji ir materialiniai ištekliai būtų reikalingi vykdyti šias funkcijas ir veiksmus: žmogiškieji ištekliai - 25 proc.; materialiniai ištekliai įstaigos funkcionavimui: elektra, interneto ryšys (vykdant nuotolinį mokymą), vanduo, šiluma.

Laikiniai būtų galima vykdyti įstaigos funkcijas ir veiklą, perkėlus į kitus Įstaigos pastatų patalpas, pakeičiant mokymo proceso ir mokinių atostogų laiką, arba vykdyti švietimo veiklą nuotoliniu būdu.

Psichologinę pagalbą Centro darbuotojams ir mokiniams ekstremalių situacijų metu teikia mokymo įstaigos socialiniai darbuotojai ir psichologai.

Avarijos pasekmių likvidavimo darbai

Priklausomai nuo įvykusios avarijos pobūdžio, atsižvelgiant į poveikio mastus, parenkamos avarijos pasekmių (įrenginių ir konstrukcijų atstatymo, sunaudotų avarijų likvidavimo priemonių papildymo ir pan.) likvidavimo priemonės, darbai, kurių tinkamumą ir tikslingumą apsprendžia

Įstaigos vadovas ar jo paskirtas darbuotojas kartu su kitais atsakingais darbuotojais, konsultuojamasi su atitinkamos srities specialistais.

Sanitarinio švarinimo organizavimas

Avarijos likvidavimo metu žmonėms, kurie vykdė gelbėjimo darbus, gali būti atliekamas sanitarinis švarinimas (taršos pašalinimas nuo kūno) Įstaigos patalpose. Sanitarinis švarinimas atliekamas asmeniškai ir savarankiškai kiekvieno asmens, dalyvavusio gelbėjimo darbuose, o avarijos metu nukentėjusiųjų žmonių sanitarinį švarinimą organizuoja ir vykdo sveikatos priežiūros įstaigos, į kurias bus nugabenti nukentėjusieji (atsižvelgiant į sveikatos stovį ir reikiamos medicininės pagalbos būtinumą).

Veiklos atnaujinimas

Pasibaigus avarinei situacijai, veiklos atnaujinimui **Įstaigos vadovas**, konsultuodamasis su kompetentingais atitinkamos srities specialistais, nusprendžia dėl būtinybės:

1. Pakeisti arba atstatyti pažeistus įrenginius, vamzdynus, armatūrą ir suremontuoti deformuotas pastato konstrukcijas.
2. Pagal STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“ 39.2. punktą: neeilinės apžiūros, kurios atliekamos po stichinių nelaimių (gaisrų, liūčių, uraganų, sprogimų ir pan.) statinio ar atskirų jo konstrukcijų griūties ir kitų reiškinių, sukėlusių pavojingas konstrukcijų deformacijas, taip pat keičiantis statinio naudotojui ar prižiūrėtojui, **Objekto** statinių prižiūrėtojas kreipiasi į kompetentingą įmonę dėl neeilinės apžiūros atlikimo“.
3. Atstatyti pažeistus elektros, ryšių ir komunalinius tinklus.

Įstaigos vadovas arba jo paskirtas darbuotojas

- Praneša (ir parodo) atitinkamoms valstybinės priežiūros institucijoms apie avarijos pasekmių atstatymą;
- Gauna valstybinės priežiūros institucijų leidimą atnaujinti **Įstaigos** veiklą;
- Informuoja kitas suinteresuotas valstybinės priežiūros institucijas apie veiklos atnaujinimą.

EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANO PRIEDAI

- 1 priedas.** Įstaigos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė
- 2 priedas.** Šilutės rajono savivaldybės administracijos, ESK, ESOC, CS darbuotojų kontaktiniai duomenys
- 3 priedas.** Atsakingų darbuotojų sąrašas
- 4 priedas.** Materialinių išteklių žinynas
- 5 priedas.** Susitarimas dėl evakuotų asmenų apgyvendinimo ir maitinimo
- 6 priedas.** Šilutės profesinio mokymo centro pastato ir teritorijos planas. Evakavimo iš pastato planai
- 7 priedas.** Šilutės profesinio mokymo centro Paslaugų ir turizmo skyriaus pastatų ir teritorijos planas. Evakavimo iš pastato planai
- 8 priedas.** Šilutės profesinio mokymo centro Žuvininkystės praktinio mokymo centro pastato ir teritorijos planas. Evakavimo iš pastato planai
- 9 priedas.** Pespėjimo apie įvykį schema.
- 10 priedas.** Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją schema
- 11 priedas.** Įstaigos darbuotojų veiksmų, įvykus gaisrui, planas
- 12 priedas.** Šilutės profesinio mokymo centro civilinės saugos veiksmų planas
- 13 priedas.** Civilinės saugos signalai
- 14 priedas.** Civilinės saugos rekomendacijos

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO GALIMŲ PAVOJŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ RIZIKOS ANALIZĖ

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Rizikos analizės tikslas

Šilutės profesinio mokymo centro (toliau - Įstaiga) galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė atlikta vadovaujantis metodinėmis rekomendacijomis (toliau - Rekomendacijos), patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 1- 189.

Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės (toliau - rizikos analizė) tikslas - nustatyti galimus pavojus, įvertinti ekstremaliųjų situacijų rizikos (toliau - rizika) lygį ir numatyti rizikos valdymo priemones: sumažinti galimų pavojų kilimo tikimybę, galimus padarinius ir pagerinti didelės rizikos ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo galimybes.

1.2. Rizikos analizės etapai

Rizikos analizė buvo atlikta šiais etapais:

1. Nustatyti galimi pavojai.
2. Atliktas rizikos vertinimas
3. Nustatytas rizikos lygis ir jo priimtumas (priimtina ar nepriimtina)

Buvo taikyti praktikoje naudojami kiekybiniai ir kokybiniai rizikos vertinimo metodai ir kriterijai.

Duomenys, gauti atlikus rizikos analizę, bus naudojami :

1. Rengiant Įstaigos Ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planą.
2. Rengiant Įstaigos Ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

1.3. Pagrindinės sąvokos

Rekomendacijose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme (Žin., 1998, Nr. 115-3230; 2009, Nr. 159-7207) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė - tai procedūrų sistema, skirta galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos šaltinių nustatymui bei vertinimui.

Galimas pavojus - objektas ar reiškinys, esant tam tikroms aplinkybėms galintis kelti grėsmę mokinių bei darbuotojų gyvybei ar sveikatai, turtui ir (arba) aplinkai.

Rizika - tikimybė įvykio, galinčio įvykti per tam tikrą laiko tarpą, ir turėti nepageidaujamų pasekmių mokinių bei darbuotojų gyvybei ar sveikatai, turtui ir (ar) aplinkai.

Rizikos lygis - tai santykinė rizikos lygio išraiška, nustatyta rizikos vertintojų bendra nuomone, kuri parodo, kiek vienas rizikos šaltinis pavojingesnis kitų atžvilgiu.

Priimtina rizika - rizikos lygis, dėl kurio nebūtina numatyti prevencijos priemonių ir jų valdymo.

Labai didelė ar didelė rizika - rizikos lygis, dėl kurio reikėtų atkreipti dėmesį ir sustiprinti pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms bei numatyti prevencines priemones joms išvengti

II SKYRIUS

GALIMŲ PAVOJŲ NUSTATYMAS

Galimi pavojai nustatyti remiantis moksliniais, statistiniais, istoriniais duomenimis, specialistų ir ekspertų vertinimais, Lietuvos ir kitų šalių patirtimi, analizuojamos aplinkos apžiūra, įvykių modeliavimu.

Galimas pavojus suprantamas kaip galimų įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų keliama grėsmė Įstaigos darbuotojų ir mokinių gyvybei ar sveikatai, turtui ir (arba) aplinkai.

Pirmiausia nustatyti visi galimi gamtiniai ir žmogaus veiklos sukelti pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje:

1. Dėl geografinės padėties.
2. Dėl atliekamų technologinių procesų ar gedimų.
3. Dėl darbuotojo klaidos (žmogiškasis veiksnys).
4. Dėl pastato (-ų) projektavimo, konstrukcijų ar įrenginių (fizinis veiksnys).

Toliau nustatomi pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų, bet turėti padarinių (poveikį) darbuotojų ar mokinių gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai, Įstaigos veiklos tęstinumui.

Nustatyti galimi pavojai surašyti į 1 lentelę, nurodyta jų padarinių (poveikio) zona, galimas išplitimas, pateiktos jų kilimo priežastys (kodėl ir kaip jie gali kilti), užpildytos 8 lentelės 1 ir 2 skiltys.

NUSTATYTŲ GALIMŲ PAVOJŲ APIBŪDINIMAS

1 lentelė

Eil. Nr.	Nustatytas galimas pavojus	Nustatyto galimo pavojaus padarinių (poveikio) zona ir galimas pavojaus išplitimas	Galimo pavojaus kilimo priežastys
Pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje			
1.	Gaisras	Įstaigos pastatai, Įstaigos teritorija	Gamtinės kilmės, žmogaus veikla
2.	Grasėjimas įvykdyti teroro aktą (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	Įstaigos pastatai, Įstaigos teritorija	Žmogaus veikla
3.	Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	Įstaigos pastatai, Įstaigos teritorija	Žmogaus veikla
4.	Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	Įstaigos pastatai, darbuotojų gyvenamosios vietos	Gamtinės kilmės, žmogiškasis faktorius
5.	Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	Įstaigos pastatai	Žmogaus veikla, techninis įvykis
Pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų			
6.	Oro pavojus	Įstaigos pastatai, Įstaigos teritorija	Kariniai veiksmai
7.	Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	Įstaigos teritorijoje esančių pastatų konstrukciniai pažeidimai	Gamtinės kilmės
8.	Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	Įstaigos pastatai, Įstaigos teritorija	Gamtinės kilmės, žmogaus veikla
9.	Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	Įstaigos pastatai Įstaigos teritorija	Pavojingų medžiagų transportavimas
10.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar)gedimai	Įstaigos pastatai	Techninio pobūdžio avarija elektros tinkluose
11.	Neplanuotas šilumos tiekimo nutraukimas	Įstaigos pastatai	Techninio pobūdžio avarija komunaliniuose tinkluose

III SKYRIUS

RIZIKOS VERTINIMAS

Šiame etape analizuojama nustatytų galimų pavojų tikimybė ir galimi padariniai (poveikis). Kiekvieno nustatyto galimo pavojaus tikimybė (T) vertinama balais pagal Rekomendacijose pateiktus galimo pavojaus įvertinimo kriterijus. Galimo pavojaus tikimybės vertinimas įrašomas į 8 lentelės 3 skiltį.

GALIMO PAVOJAUS TIKIMYBĖS (T) ĮVERTINIMO KRITERIJAI

2 lentelė

Galimo pavojaus tikimybės (T) įvertinimas	Galimo pavojaus tikimybės lygis	Vertinimo balai
Gali įvykti dažniau negu kartą per metus	labai didelė tikimybė	5
Gali įvykti kartą per 1-10 metų	didelė tikimybė	4
Gali įvykti kartą per 10-50 metų	vidutinė tikimybė	3
Gali įvykti kartą per 50-100 metų	maža tikimybė	2
Gali įvykti rečiau negu kartą per 100 metų	labai maža tikimybė	1

Nustaćius galimo pavojaus tikimybę (T), analizuojami jo padariniai (poveikis) (P) Įstaigai :

1. Darbuotojų, mokinių gyvybei ir sveikatai (P1).
2. Turtui ir aplinkai (P).
3. Veiklos tęstinumui (P).

Nustatomas galimas nukentėjusiųjų: žuvusiųjų, sužeistųjų, evakuotinių darbuotojų, mokinių skaičius. Šie duomenys įrašomi į 3 lentelės 2 skiltį.

Nustatomi ir 4 bei 5 lentelėse aprašomi:

1. Galimi padariniai (poveikis) turtui ir numatomi nuostoliai.
2. Galima aplinkos tarša, galimi padariniai (poveikis) aplinkai ir numatomi nuostoliai.

Įvertinami ir 6 lentelėje aprašomi galimi padariniai (poveikis) Įstaigos veiklos tęstinumui, numatoma galimų padarinių (poveikio) trukmė.

**GALIMŲ PAVOJŲ PADARINIAI (POVEIKIS) DARBUOTOJŲ IR MOKINIŲ GYVYBEI
IR SVEIKATAI (P1)**

3 lentelė

Nustatytas galimas pavojus	Galinių nukentėti gyventojų skaičius (žuvusiųjų ir (ar) sužeistųjų, ir (ar) evakuotinių gyventojų)
Pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje	
Gaisras	Žuvo ne daugiau kaip 5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) sužalota nuo 5 iki 10 darbuotojų ar mokinių, ir (ar) nuo 50 iki 100 darbuotojų ar mokinių evakuota
Grasvinimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	Žuvo ne daugiau kaip 5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) sužalota nuo 5 iki 10 darbuotojų ar mokinių, ir (ar) nuo 50 iki 100 darbuotojų ar mokinių evakuota
Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	Sužaloti 1-5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) 50 darbuotojų ar mokinių evakuota
Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	Žuvo ne daugiau kaip 5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) sužalota nuo 5 iki 10 darbuotojų ar mokinių, ir (ar) nuo 50 iki 100 darbuotojų ar mokinių evakuota
Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	Sužaloti 1-5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) 50 darbuotojų ar mokinių evakuota
Pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų	
Oro pavojus	Sužaloti 1-5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) 50 darbuotojų ar mokinių evakuota
Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	Žuvusiųjų, sužeistųjų nėra ir (ar) darbuotojų ar mokinių evakuoti nereikia
Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	Žuvusiųjų, sužeistųjų nėra ir (ar) darbuotojų ar mokinių evakuoti nereikia
Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	Sužaloti 1-5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) 50 darbuotojų ar mokinių evakuota
Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Žuvusiųjų, sužeistųjų nėra ir (ar) darbuotojų ar mokinių evakuoti nereikia
Neplanuotas šildymo tiekimo nutraukimas	Žuvusiųjų, sužeistųjų nėra ir (ar) darbuotojų ar mokinių evakuoti nereikia

GALIMŲ PAVOJŲ PADARINIAI (POVEIKIS) TURTUI (P2)

4 lentelė

Nustatytas galimas pavojus	Galimi padariniai (poveikis) turtui	Numatomi nuostoliai
Pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje		
Gaisras	Sugriautos pastato konstrukcijos, aplietos patalpos, sunaikintas, sugadintas inventoriųs	Įstaigai - nuo 30 iki 40 proc. turto vertės
Grasėjimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	Sugadintas inventoriųs vykdant sprogmenųs, pavojingos medžiagos paiešką	Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės
Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	Sugadintas inventoriųs likviduojant teroro akto pasekmes	Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės
Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	Sugadintas inventoriųs atliekant patalpų dezinfekciją	Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės
Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	Sugriautos pastato konstrukcijos, sunaikintas, sugadintas inventoriųs	Įstaigai - nuo 5 iki 10 proc. turto vertės
Pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų		
Oro pavojus	Sugriautos pastato konstrukcijos, sunaikintas, sugadintas inventoriųs	Įstaigai - nuo 5 iki 10 proc. turto vertės
Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	Sugriautos pastato konstrukcijos, sunaikintas, sugadintas inventoriųs	Įstaigai - nuo 5 iki 10 proc. turto vertės
Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	Sugriautos pastato konstrukcijos, sunaikintas, sugadintas inventoriųs	Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės
Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	Sugadintas inventoriųs atliekant patalpų valymą	Įstaigai - nuo 5 iki 10 proc. turto vertės

Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Sugadintas inventoriųs	Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės
Neplanuotas šildymo tiekimo nutraukimas	Poveikio turtui nėra	Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės

GALIMŲ PAVOJŲ PADARINIAI (POVEIKIS) APLINKAI (P3)

5 lentelė

Nustatytas galimas pavojus	Galima oro tarša	Galima paviršinio ir (ar) požeminio vandens tarša	Galima grunto tarša	Galimi padariniai (poveikis) gamtinei aplinkai	Numatomi nuostoliai
Pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje					
Gaisras	Nežymi	Ne	Ne	Nežymūs	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Grasinimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	Ne	Ne	Ne	Ne	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	Ne	Ne	Ne	Ne	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	Ne	Ne	Ne	Ne	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	Ne	Ne	Ne	Ne	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų					
Oro pavojus	Taip	Ne	Taip	Taip	Daugiau kaip 40 proc. turto vertės
Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	Ne	Ne	Ne	Ne	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės

Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	Ne	Ne	Ne	Taip	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	Taip	Ne	Nežymi	Taip	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Ne	Nežymi	Nežymi	Nežymi	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės
Neplanuotas šildymo tiekimo nutraukimas	Ne	Ne	Ne	Ne	Įstaigai-mažiau nei 5 proc. turto vertės

GALIMŲ PAVOJŲ PADARINIAI (POVEIKIS) VEIKLOS TĖSTINUMUI

6 lentelė

Nustatytas galimas pavojus	Galimi padariniai (poveikis) veiklos tęstinumui	Galimų padarinių (poveikio) trukmė (valandomis arba paromis)
Pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje		
Gaisras	Sutrikdomas pedagoginis, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma daugiau kaip 30 parų
Grasėjimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	Nutraukiamas pedagoginis, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 6 iki 24 valandų
Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	Nutraukiamas pedagoginis, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 1 iki 3 parų
Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	Sutrikdomas pedagoginis, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 6 iki 24 valandų
Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	Sutrikdomas pedagoginis, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 6 iki 24 valandų

Pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų		
Oro pavojus	Sutrikdomas pedagoginės, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 1 iki 3 parų
Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	Sutrikdomas pedagoginės, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 1 iki 3 parų
Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	Sutrikdomas pedagoginės, ūkinės veiklos administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma iki 6 valandų
Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	Nutraukiamas pedagoginės, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma nuo 6 iki 24 valandų
Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Nutraukiamas pedagoginės, ūkinės veiklos, administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma iki 6 valandų
Neplanuotas šildymo tiekimo nutraukimas	Sutrikdomas pedagoginės, ūkinės veiklos administracinis darbas	Kai veikla sutrikdoma iki 6 valandų

Kiekvieno galimo pavojaus padariniai (poveikis) (PI, P2, P3) įvertinami balais pagal 7 lentelėje pateiktus įvertinimo kriterijus. Balai surašomi į 8 lentelės 4, 5, 6 skiltis.

Galimi padariniai (poveikis) turtui ir aplinkai vertinami balais, atsižvelgiant į 4 ir 5 lentelėse numatomus nuostolius (4 ir 5 lentelėse nurodyti nuostoliai sumuojami).

GALIMŲ PADARINIŲ (POVEIKIO) (P) ĮVERTINIMO KRITERIJAI

7 lentelė

Galimų padarinių (poveikio) gyventojų gyvybei ir sveikatai (PI) įvertinimas	Galimų padarinių (poveikio) lygis	Vertinimo balai
Žuvusiųjų, sužeistųjų nėra ir (ar) darbuotojų ar mokinių evakuoti nereikia	nereikšmingas	1
Sužaloti 1-5 darbuotojai mokiniai ir (ar) iki 50 darbuotojų ar mokinių evakuota	ribotas	2

Žuvo ne daugiau kaip 5 darbuotojai ar mokiniai ir (ar) sužalota nuo 5 iki 10 darbuotojų ar mokinių, ir (ar) nuo 50 iki 100 darbuotojų ar mokinių evakuota	didelis	3
Žuvo ne daugiau kaip 20 darbuotojų ar mokinių ir (ar) nuo 10 iki 50 darbuotojų ar mokinių sunkiai sužalota, ir (ar) nuo 100 iki 200 darbuotojų ar mokinių evakuota	labai didelis	4
Žuvo daugiau nei 20 darbuotojų ar mokinių ir (ar) sužalota daugiau nei 50 darbuotojų ar mokinių, ir (ar) daugiau kaip 200 darbuotojų ar mokinių evakuota	katastrofinis	5
Galimų padarinių (poveikio) turtui ir aplinkai (P2) įvertinimas	Galimų padarinių (poveikio) lygis	Vertinimo balai
Įstaigai - mažiau nei 5 proc. turto vertės	nereikšmingas	1
Įstaigai - nuo 5 iki 10 proc. turto vertės	ribotas	2
Įstaigai - nuo 10 iki 30 proc. turto vertės	didelis	3
Įstaigai - nuo 30 iki 40 proc. turto vertės	labai didelis	4
Įstaigai - daugiau kaip 40 proc. turto vertės	katastrofinis	5
Galimų padarinių (poveikio) veiklos tęstinumui (P3) įvertinimas	Galimų padarinių (poveikio) lygis	Vertinimo balai
Kai veikla sutrikdoma iki 6 valandų	nereikšmingas	1
Kai veikla sutrikdoma nuo 6 iki 24 valandų	ribotas	2
Kai veikla sutrikdoma nuo 1 iki 3 parų	didelis	3
Kai veikla sutrikdoma nuo 3 iki 30 parų	labai didelis	4
Kai veikla sutrikdoma daugiau kaip 30 parų	katastrofinis	5

Eil. Nr.	Galimas pavojus	Galimo pavojaus tikimybės (T) įvertinimas balais	Galimi padariniai (poveikis) gyventojų gyvybei ir sveikatai (P1)	Galimi padariniai (poveikis) turtui ir aplinkai (P2)	Galimi padariniai (poveikis) veiklos tęstinumui (P3)	Galimo pavojaus rizikos gyventojų gyvybei ir sveikatai lygis (R1) $R1=TxP1$	Galimo pavojaus rizikos turtui ir aplinkai lygis (R2) $R2=TxP2$	Galimo pavojaus rizikos veiklos tęstinumui (R3) $R3=TxP3$	Bendras rizikos lygis (R) $R = R1 + R2 + R3$
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pavojai, kurie gali kilti Įstaigoje									
1.	Gaisras	3	4	4	4	12 didelė	12 didelė	12 labai didelė	36 labai didelė
2.	Grasvinimas įvykdyti teroro aktą ar radyns (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	3	4	1	2	12 didelė	3 priimtina	6 vidutinė	21 didelė
3.	Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	1	4	1	3	4 priimtina	1 priimtina	3 priimtina	8 priimtina
4.	Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	3	4	1	4	12 didelė	3 priimtina	12 didelė	27 didelė
5.	Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	2	2	2	2	4 vidutinė	4 vidutinė	4 vidutinė	12 vidutinė
Pavojai, kurie gali kilti už Įstaigos ribų									
6.	Oro pavojus	3	4	3	4	12 didelė	9 didelė	12 didelė	33 didelė
7.	Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	3	3	2	3	9 didelė	6 vidutinė	9 didelė	24 didelė

8.	Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	4	1	1	2	4 priimtina	4 priimtina	8 vidutinė	16 vidutinė
9.	Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	3	2	1	2	6 vidutinė	3 vidutinė	6 vidutinė	15 vidutinė
10.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	4	1	1	1	4 priimtina	4 priimtina	4 priimtina	12 priimtina
11.	Neplanuotas šildymo tiekimo nutraukimas	3	1	1	2	3 priimtina	3 priimtina	6 vidutinė	12 priimtina

8 lentelė

GALIMŲ PAVOJŲ RIZIKOS ĮVERTINIMAS

Nustatytų galimų pavojų rizikos lygis apskaičiuojamas pagal formulę $R = T \times P$ (R - rizika, T - tikimybė, P - padariniai (poveikis)). Gautos reikšmės įrašomos į 8 lentelės 7, 8 ir 9 skiltis:

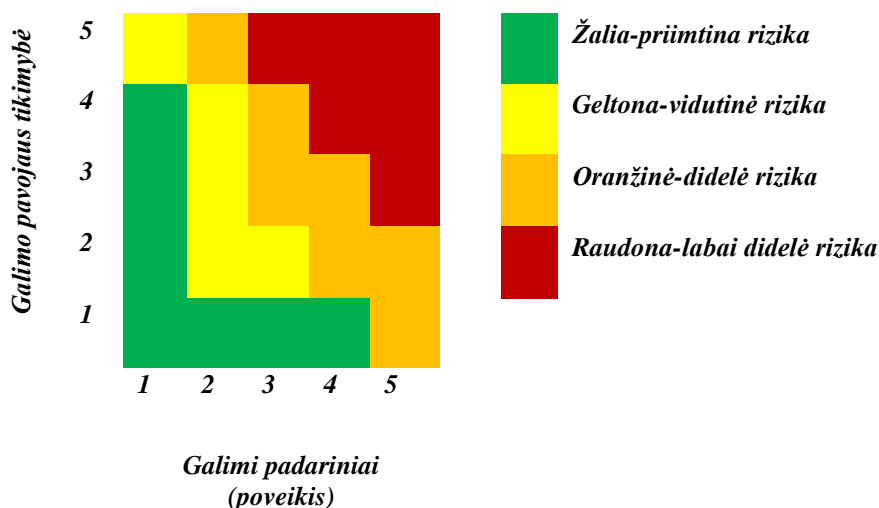
1. Galimo pavojaus rizikos gyventojų gyvybei ir sveikatai lygis (R1).
2. Galimo pavojaus rizikos turtui ir aplinkai lygis (R2).
3. Galimo pavojaus rizikos veiklos tęstinumui lygis (R3).

IV SKYRIUS

RIZIKOS LYGIO IR JOS PRIIMTINUMO NUSTATYMAS

Naudojantis 9 lentele, pagal nustatytų galimų pavojų tikimybės (T) ir galimų padarinių (poveikio) (P) balus (8 lentelės 3, 4, 5 ir 6 skiltys) nustatytas kiekvieno galimo pavojaus rizikos (R1, R2, R3) lygis: labai didelis, didelis, vidutinis arba priimtinas, kuris įrašytas į 8 lentelės 7, 8, 9 skiltis.

8 lentelės 10 skiltyje įrašytas bendras rizikos lygis, kuris gaunamas sudėjus R1, R2, R3 reikšmes. Šie duomenys bus naudojami sudarant ūkio subjekto, kitos įstaigos galimų pavojų sąrašą prioriteto tvarka pagal jų rizikos lygį.

GALIMŲ PAVOJŲ SĄRAŠAS PRIORITETO TVARKA PAGAL RIZIKOS LYGĮ

10 lentelė

Eil. Nr.	Galimi pavojai	Galimo pavojaus tikimybės (T) įvertinimas balais	Bendras rizikos lygis (R)
Pavojai, kurie sukelia didelius padarinius (poveikį) ir yra didelės tikimybės			
1.	Gaisras	3	Labai didelis (36)
2.	Oro pavojus	3	Didelis (33)
3.	Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	3	Didelis (27)
4.	Grasėjimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo)	3	Didelis (21)
5.	Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis	3	vidutinis (15)
6.	Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	4	Vidutinis (16)
7.	Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas	3	didelis (24)
Pavojai, kurie sukelia didelius padarinius (poveikį)			
1.	Gaisras	3	Labai didelis (36)
2.	Oro pavojus	3	Didelis (33)
3.	Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija	3	Didelis (27)
Pavojai, kurie yra didelės tikimybės			

1.	Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis	4	Vidutinis (16)
Visi kiti pavojai bendro rizikos lygio mažėjimo tvarka			
1.	Įstaigos pastatų ar atskirų konstrukcijų dalinis sugriovimas	2	Vidutinis (12)
2.	Teroro aktas (įkaitų paėmimas, ginkluotas įsiveržimas)	1	Priimtinas (8)
3.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	4	Priimtinas (12)
4.	Neplanuotas šildymo tiekimo nutraukimas	3	Priimtinas (12)

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Pavojams, kuriems nustatyta **labai didelė, didelė ar vidutinė rizika**:

1. Gaisras;
2. Oro pavojus;
3. Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija;
4. Grasinimas įvykdyti teroro aktą (pavojinga medžiaga, sprogmuo);
5. Teritorijos ir patalpų užteršimas pavojingomis medžiagomis;
6. Kitas gamtinis, techninis, ar socialinis įvykis;
7. Labai smarkus vėjas, uraganas, škvalas.

Šių galimų pavojų rizikos mažinimo priemonės numatytos Įstaigos **Ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plane**.

Šios priemonės :

- a) Mažina galimo pavojaus tikimybę ir (ar) galimus padarinius (poveikį).
- b) Gerina Įstaigos pasirengimą reaguoti ir likviduoti įvykius bei šalinti įvykių padarinius.
- c) Didina Įstaigos darbuotojų, mokinių saugumą gresiant ar įvykius įvykiams.

Pavojai, kuriems nustatyta labai didelė ar didelė rizika:

1. Gaisras;
2. Oro pavojus;
3. Pavojingos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamosios ligos protrūkis ar epidemija.
4. Grasinimas įvykdyti teroro aktą ar radinys (pavojinga medžiaga, sprogmuo).

Šių galimų pavojų valdymas aprašytas Įstaigos **Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane**. Pavojai, kuriems nustatyta **priimtina rizika** galimų prevencijos priemonės ir valdymas nenumatyta, tačiau jie pakartotinai bus įvertinti rizikos analizės peržiūros metu.

Rizikos analizė peržiūrima ir prireikus atnaujinama ne rečiau kaip kartą per trejus metus arba atsiradus naujiems pavojams, pasikeitus civilinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams, pertvarkius ar modernizavus įrenginius, technologinius procesus ar įvykus kitiems pokyčiams, didinantiems pavojų ar ekstremaliųjų situacijų riziką ir mažinantiems darbuotojų, mokinių, auklėtinių saugumą.

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS, ESK, ESOC, CIVILINĖS
SAUGOS SISTEMOS PAJĖGŲ IR VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS BEI KITŲ
INSTITUCIJŲ KONTAKTAI**

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Telefonai, elektroninio pašto adresas
1.	Bendrasis pagalbos centras	112
2.	Klaipėdos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Šilutės priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba	112 ; (8 441) 75 332 silute.pgt@vpgt.lt
3.	Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariatas	112 ; (8 700) 64 072 silutesrpk@policija.lt
4.	VšĮ Šilutės Greitoji medicinos pagalba	112 ; (8 441) 61574, gmp@silutespspc.lt
5.	Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Klaipėdos departamento Šilutės skyrius	(8 441) 62 171 roma.jovaisaite@nvsc.lt
6.	BĮ „Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras“	(8 441) 52 217, 8 659 67304 kristina.surple@silutesuveikata.lt
7.	UAB „Šilutės psichikos sveikatos ir psichoterapijos centras“	(8 441) 62 363 silutespsc@zebra.lt
8.	Šilutės valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	(8 441) 62 286 silute@vmvt.lt
9.	UAB „Šilutės vandenys“	(8 441) 62 226, 8 687 18543 vandenys@silutes-vandenys.lt
10.	UAB „Šilutės šilumos tinklai“	(8 441) 62 144, (8 441) 75 001 info@silutesst.lt
11.	Aplinkos apsaugos departamento Šilutės aplinkos apsaugos inspekcija	(8 441) 52 205, 8 682 22923 galina.miseviciene@aad.am.lt
12.	Valstybinės darbo inspekcijos Klaipėdos skyrius	(8 46) 495064 klaipeda@vdi.lt
13.	Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktorius, ESK pirmininkas	(8 441) 79 201, +370 616 45 116 andrius.jurkus@silute.lt
14.	Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja, ESOC koordinatore	(8 441) 79 290, 8 690 06526
15.	Šilutės rajono savivaldybės Viešųjų paslaugų skyriaus vedėjas	(8 441) 51 715, 8 687 35790
16.	Šilutės rajono savivaldybės Viešųjų paslaugų skyriaus civilinės saugos specialistas	(8 441) 79208, 8 659 42919
17.	Šilutės rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyrius	(8 441) 79 286, 8656 1222 dainora.butvydiene@silute.lt

**ATSAKINGŲ ASMENŲ EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ ATVEJU
KONTAKTINIAI DUOMENYS**

Eil. Nr.	Institucijų pavadinimas	Vadovo v. / pavardė, telefonai, el. p., adresas.
1.	Klaipėdos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Šilutės priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba	Valdas Kundrotas (8 707) 69581, 8 656 61016 valdas.kundrotas@vpgt.lt Lietuvininkų g. 22, Šilutė.
2.	Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariatas	Remigijus Rudminas (8 700) 64010, 8 687 14388 remigijus.rudminas@policija.lt Lietuvininkų g. 31, Šilutė
3.	Šilutės pirminės sveikatos priežiūros centras Šilutės greitoji medicinos pagalba	Lina Stanišauskienė, 8 441 61022 vadove@silutespspc.lt , info@silutespspc.lt Rusnės g.1 Alma Vendzeliene, (8 441) 61574, gmp@silutespspc.lt Tulpių g. 14, Šilutė
4.	Šilutės hidrometeorologijos stotis	Igor Osadčij, 8 648 05648 silute@meteo.lt . Lakštingalų g. 39, Šilutė
5.	ESO (Energijos skirstymo operatorius) AB	1852 elektra 1804 (dujos)
6.	Šilutės šilumos tinklų avarinė tarnyba	Vaidotas Mačiulis, (8 441) 62147 8 655 36075 vaidotas.maciulis@silutesst.lt (8 441)62144, info@silutesst.lt Verslo g.12, Šilutė
7.	Šilutės vandenų avarinė tarnyba	Alfredas Markvaldas (8 441) 40646, 8 687 18543 direktorius@silutes-vandenys.lt 8 441 62262, 8 614 65433 (avarinė tarnyba) Ramučiu g. 31, Šilutė
8.	UAB „Šilutės komunalininkas“	Audrius Benkuskas, (8 441) 62020 Cintjoniškių g.11.
9.	Kelių priežiūra AB Vakarų regionas, Šilutės kelių tarnyba	Algirdas Jakubauskas, (8 441) 8 686 55874 algirdas.jakubauskas@keliaprieziura.lt Pramonės g.4, Šilutė
10.	Šilutės maisto ir veterinarinės tarnybos viršininkas	Vytautas Jasaitis (8 441) 62 286, 8 693 58441 vytautas.jasaitis@vmvt.lt

<p align="center">ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS NARIŲ KONTAKTINIAI DUOMENYS</p>		
1.	Savivaldybės administracijos direktorius, ES (Komisijos pirmininkas)	Andrius Jurkus (8 441) 79201, +370 616 45 116 andrius.jurkus@silute.lt
Komisijos nariai:		
2.	Savivaldybės Viešųjų paslaugų skyriaus civilinės saugos specialistas	Rimantas Zimantas, (8 441) 79208, 8 659 42919 rimantas.zimantas@silute.lt
3.	Klaipėdos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Civilinės saugos skyriaus viršininkas	Julius Kryževičius, 8 (46) 354469, 8 682 41055 julius.kryzevicius@vpgt.lt
4.	Klaipėdos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Šilutės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininkas	Valdas Kundrotas, (8 707) 69581, 8 656 61016 valdas.kundrotas@vpgt.lt
5.	Šilutės rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos viršininkas	Darius Enzelis 8 686 21208 silutes.sav.pt@gmail.com
6.	Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato viršininkas	Remigijus Rudminas, (8 700) 64010, 8 687 14388 remigijus.rudminas@policija.lt
7.	Savivaldybės administracijos Kaimo reikalų skyriaus vedėjas	Povilas Būdvytis, (8 441) 52262, 8 685 10441 povilas.budvytis@silute.lt
8.	Savivaldybės administracijos Personalo ir teisės skyriaus vyr. specialistė	Lina Dromantienė, (8 441) 79219, 8 659 58030 lina.dromantiene@silute.lt
9.	Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Šilutės aplinkos apsaugos inspekcijos viršininkė	Galina Misevičienė, (8 441) 52205, 8 682 22923 galina.miseviciene@aad.am.lt
10.	Savivaldybės administracijos Ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas	Mindaugas Oželis, (8 441) 79234, 8 655 94782 mindaugas.ozelis@silute.lt
11.	UAB „Šilutės autobusų parkas“ direktorius	Artūras Stonkus, (8 441) 57792, 8 685 31288 direktorius@silutesautobusai.lt
12.	UAB „Šilutės šilumos tinklai“ direktorius	Vaidotas Mačiulis, (8 441) 62147, 8 655 36075 vaidotas.maciulis@silutesst.lt
13.	UAB „Šilutės polderiai“ direktorius	Arūnas Jagminas, (8 441) 62230, 8 686 47330 polderiai@zebra.lt ; info@polderiai.lt
14.	Valstybinės sienos apsaugos tarnybos prie VRM Pagėgių rinktinės Sienos kontrolės skyriaus vyresnysis specialistas	Linardas Balandis, (8 441) 57955, 8 657 40325 linardas.balandis@vsat.vrm.lt
15.	Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamento Šilutės skyriaus vedėja	Roma Jovaišaitė, (8 441) 62171 8 678 82964 roma.jovaisaite@nvsc.lt

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ OPERACIJŲ
CENTRO SUDĖTIS IR KONTAKTINIAI DUOMENYS**

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Darbovietė, pareigos	Darbo tel. Nr., mob.tel. Nr. elektroninio pašto adresas
1.	Vytautas Laurinaitis	Savivaldybės meras, Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro vadovas	(8 441) 79230, 8 655 99064 meras@silute.lt
Operacinio vertinimo ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos grupė			
2.	Tomas Budrikis	Savivaldybės vicemeras (grupės vadovas)	(8 441) 79231, 8 669 79283 tomas.budrikis@silute.lt
3.	Rimantas Zimantas	Savivaldybės Viešųjų paslaugų skyriaus civilinės saugos specialistas	(8 441) 79208, 8 659 42919 rimantas.zimantas@silute.lt
4.	Valdas Kundrotas	Klaipėdos priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Šilutės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininkas	(8 707) 69581, 8 656 61016 valdas.kundrotas@vpgt.lt
5.	Darius Endzelis	Šilutės rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos viršininkas	8 686 21208, silutes.sav.pt@gmail.com
6.	Remigijus Rudminas	Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato viršininkas	(8 700) 64010, 8 687 14388 remigijus.rudminas@policija.lt
7.	Roma Jovaišaitė	Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamento Šilutės skyriaus vedėja	(8 441) 62171, 8 678 82964 roma.jovaisaite@nvsc.lt
8.	Algis Starkus	UAB „Šilutės ligoninė“ vyriausiasis gydytojas	(8 441) 62101, 8 687 18543 algis.starkus@silutesligonine.lt
9.	Vytautas Jasaitis	Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos Klaipėdos departamento Šilutės skyriaus vedėjas - valstybinis veterinarijos inspektorius	(8 441) 62 286, 8 693 58441 vytautas.jasaitis@vmvt.lt
10.	Kristina Surplė	BĮ „Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras“ direktorė	(8 441) 52217, 8 659 67304 kristina.surple@silutesveikata.lt
11.	Jūratė Bandzienė	Savivaldybės vyr. specialistas, atsakingas už mobilizaciją ir korupcijai atsparios aplinkos kūrimą	(8 441) 79229, 8 614 09476 jurate.bandziene@silute.lt

12.	Gintarė Tamašauskienė	Savivaldybės administracijos Viešųjų paslaugų skyriaus vyriausioji specialistė-savivaldybės gydytoja	(8 441) 79267, 8 605 28199 gintare.tamasauskiene@silute.lt
13.	Galina Misevičienė	Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Šilutės aplinkos apsaugos inspekcijos viršininkė	(8 441) 52205, 8 682 22923 galina.miseviciene@aad.am.lt
14.	Linas Ežerskis	Lietuvos kariuomenės Krašto apsaugos savanorių pajėgų Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės 305 pėstininkų kuopos vadas	(8441) 61512; 8 602 88258, linas.ezerskis@mil.lt
15.	Julius Kryževičius	Klaipėdos priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Civilinės saugos skyriaus viršininkas	(8 46) 354469, 8 682 41055 julius.kryzevicius@vpgt.lt
16.	Lina Stanišauskienė	VšĮ „Šilutės pirminės sveikatos priežiūros centras“ direktorė	(8 441) 61022, 8 652 01142 vadove@silutespspc.lt
17.	Jolanta Jonikienė	Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos Klaipėdos regiono skyriaus vadovė	8 675 68475 klaipeda@redcross.lt
18.	Tadas Gečas	Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Pagėgių pasienio rinktinės Sienos kontrolės vyriausiasis specialistas	8 612 97276 tadas.gecas@vsat.vrm.lt
Informacijos valdymo ir visuomenės informavimo grupė			
19.	Edita Šukytė	Savivaldybės mero patarėja (grupės vadovė)	(8 441) 79232, 8 674 59213 edita.sukyte@silute.lt
20.	Romualdas Eglinskas	Savivaldybės administracijos Komunikacijos skyriaus vedėjas	(8 441) 79259, 8 616 45147 romualdas.eglinskas@silute.lt
21.	Gerda Belokopytova	Savivaldybės Komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė	(8 441) 79299, 8 656 78510 gerda.belekopytova@silute.lt
Materialinio techninio aprūpinimo grupė			
22.	Andrius Jurkus	Savivaldybės administracijos direktorius (grupės vadovas)	(8 441) 79201, 8 616 45116 andrius.jurkus@silute.lt
23.	Modestas Rauktys	Savivaldybės administracijos Ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas	(8 441) 79234, 8 652 79523 modestas.rauktys@silute.lt
24.	Audronė Barauskienė	Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja	(8 441) 79275, 8 655 94831 audrone.barauskiene@silute.lt

25.	Raimondas Steponkus	Savivaldybės Šilutės seniūnijos seniūnas	(8 441) 62120, 8 686 02162 raimondas.steponkus@silute.lt
Administravimo, elektroninių ryšių organizavimo ir palaikymo grupė			
26.	Asta Jagelavičienė	Savivaldybės administracijos Komunikacijos skyriaus Dokumentų valdymo poskyrio vedėja (grupės vadovė)	(8 441) 79228, 8 656 84938 asta.jagelaviciene@silute.lt
27.	Ričardas Čaikys	Savivaldybės administracijos Komunikacijos skyriaus vyriausiasis specialistas informatikas	(8 441) 79277, 8 651 22903 ricardas.caikys@silute.lt

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO ATSAKINGŲ DARBUOTOJŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Telefono Nr.	Elektroninis paštas (darbo vieta)	Pastabos
1.	Direktorė	Vilma Grigonienė	8 441 53360 8 675 74884	spmc.direktore@gmail.com	ESV grupės vadovė
2.	Direktorės pavaduotojas infrastruktūrai	Juozas Pleikys	8 698 44658	j.pleikys@silutespmc.lt	ESV grupės narys
3.	Direktorės pavaduotojas ugdymui	Arvydas Būdvytis	8 441 53890 8 612 20900	a.budvytis@silutespmc.lt	ESV grupės narys
4.	Gimnazijos, paslaugų ir turizmo skyrių vedėja	Laima Žemgulienė	8 615 13185	l.zemguliene@silutespmc.lt	ESV grupės narė
5.	Personalo specialistė	Jovita Montvilienė	8 441 53360 8 652 62692	sekretore@silutespmc.lt	ESV grupės narė
6.	Darbų ir civilinės saugos inžinierius	Arvydas Lekšas	8 616 92543	a.leksas@silutespmc.lt	ESV grupės narys
7.	Praktinio mokymo vadovas	Gintautas Tomkevičius	8 688 14227	g.tomkevicius@silutespmc.lt	
8.	Mokymo dalies administratorė	Ineta Pauparienė	8 618 64523	rastine@silutespmc.lt	
9.	Mokymo dalies administratorė	Rasa Čiumakovienė	8 441 51804 8 699 36788	pts@silutespmc.lt	
10.	Metodininkė	Irena Sudeikienė	8 698 44378	Paslaugų ir turizmo skyrius	
11.	Sektoriaus vadovas	Jonas Dyglys	8 626 26863	jonasdyglys@gmail.com	
12.	Padėjėjas ūkio reikalams	Remigijus Marozas	861513191	Profesinio mokymo centras	
13.	Budėtoja Centre	Daiva Norbutienė	8 633 67655	Profesinio mokymo centras	
13.	Administratorė	Danutė Poškienė	8 610 90097	Paslaugų ir turizmo skyrius	
14.	Sargas	Vytautas Vičkus	8 670 13011	Profesinio mokymo centras	
15.	Kiemsargis	Zigmantas Jotkus	8 641 21860	Paslaugų ir turizmo skyrius	

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO MATERIALINIŲ IŠTEKLIŲ ŽINYNAS

Eil. Nr.	Materialinis išteklius	Kiekis	Techniniai duomenys	Valdytojas	Kontaktiniai duomenys
Automobiliai					
1.	Automobilis SKODA Superb	1	Lengvasis	D.Pauparis	8 618 64622
2.	Automobilis Iveco Daily 50C17V	1	Lengvasis	J.Savelius	8 678 19130
3.	Automobilis VW Transporter	1	Lengvasis	A.Šarlauskas	8 633 28300
4.	Automobilis IVECO 35 - 10	1	Lengvasis	A.Šarlauskas	8 633 28300
5.	Automobilis VW CADDY	1	Lengvasis	J.Pleikys	8 698 44658
6.	Automobilis VW POLO K	1	Lengvasis	R.Marozas	8 615 13191
7.	Automobilis Skoda Superb	1	Lengvasis	J.Dyglis	8 626 26863
8.	Automobilis RENAULT MAXITY 140.35	1	Lengvasis	J.Dyglis	8 626 26863
Gaisrinės saugos priemonės					
1.	Gaisriniai čiaupai	27	52mm L-20 Bog	J.Pleikys	8 698 44658
2.	Milteliniai gesintuvai	57	MG 6	J.Pleikys	8 698 44658

SUSITARIMAS Nr. *3 (P4) - 134*

Šilutė

2010 m. kovo 3 d.

Šilutės rajono savivaldybės administracija, juridinio asmens kodas 188723322, kurios registruota buveinė yra Dariaus ir Girėno g. 1, Šilutėje, duomenys apie įstaigą kaupiami ir saugomi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, atstovaujama Administracijos direktoriaus Šarūno Laužiko, veikiančio pagal Administracijos nuostatus (toliau – Gavėjas), ir, Šilutės žemės ūkio mokykla, kodas 190965375, kurios registruota buveinė yra Mokyklos g. 3, Pagrynių k., LT-99160 Šilutės rajonas, atstovaujama direktoriaus Algimanto Abromaičio, veikiančio pagal mokyklos nuostatus (toliau – Teikėjas), kurie kartu sutartyje vadinami šalimis, sudarė šį Susitarimą, kurio tikslas evakuotų asmenų apgyvendinimas ir maitinimas, toliau vadinamą Susitarimu, ir susitarė dėl šių išvardintų įsipareigojimų:

1. Teikėjo įsipareigojimai

1. Šiuo susitarimu Teikėjas įsipareigoja:

- 1.1 Pagal Gavėjo pateiktą evakuotų asmenų sąrašą, ekstremalaus įvykio ar ekstremalios situacijos rajono teritorijoje paskelbimo metu, suteikti laikinai trisdešimčiai parų iki 200 asmenų šildomas gyvenamas patalpas aprūpinant reikiamu kiekiu lovų bei patalynės komplektų.
- 1.2. Organizuoti 3 kartus per dieną apgyvendintų asmenų maitinimą mokyklos valgykloje.
- 1.3 Suteikti būtiniausias buitines paslaugas.
- 1.4 Suteikti laikinai apgyvendintų asmenų, asmeniniams gyvuliams (raguočiams) iki 30 vietų patalpą neorganizuojant jų šėrimo bei priežiūros.

2. Gavėjo įsipareigojimai

1. Už suteiktas paslaugas atsiskaityti pagal Kompensacijos už materialinių išteklių ir bendrosios bei specialiosios paskirties formuočių pasitelkimą mokėjimo bei valstybės paramos už patirtą žalą ir nuostolius teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 14 d. nutarimu Nr.641 (Žin., 2005, nr. 75-2719).

3. Šalių atsakomybė

1. Visus ginčus, kilusius dėl šios Susitarimo vykdymo, šalys sprendžia derybomis.
2. Šalis, pažeidusi šį susitarimą, privalo atlyginti nuostolius kitai Šaliai, atsiradusius dėl šio susitarimo nevykdymo.

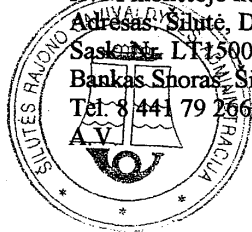
4. Kitos nuostatos

1. Šis susitarimas įsigalioja nuo jos pasirašymo momento ir galioja neterminuotai.
2. Šalis, pageidaujanti atsisakyti nuo Susitarimo, informuoja raštiškai prie 30 kalendorinių dienų.
3. Šis Susitarimas sudarytas 2 egzemplioriais, po vieną Gavėjui ir Teikėjui, kurių kiekvienas turi vienodą teisinę galią.

Gavėjas

Teikėjas

Šarūnas Laužikas
Šilutės rajono savivaldybė
Įm. k. 188723322
PVM mokėtojo kodas LT887233219
Adresas: Šilutė, Dariaus ir Girėno 1
Sąsk. Nr. LT150075800004345417
Bankas: Šoras, Šilutės skyrius
Tel. 8 441 79 266

Civilinės ir priešgaisrinės
saugos skyriaus vedėjas
R. Renčeliauskas

Algimantas Abromaitis
Šilutės žemės ūkio mokykla
Įm. k. 190965375
Adresas: Mokyklos g.3, Pagrynių k., LT-99160 Šilutės
r.
a.s. LT 435000200009
NORD/LE Šilutės skyrius
Tel. 8 441 53360

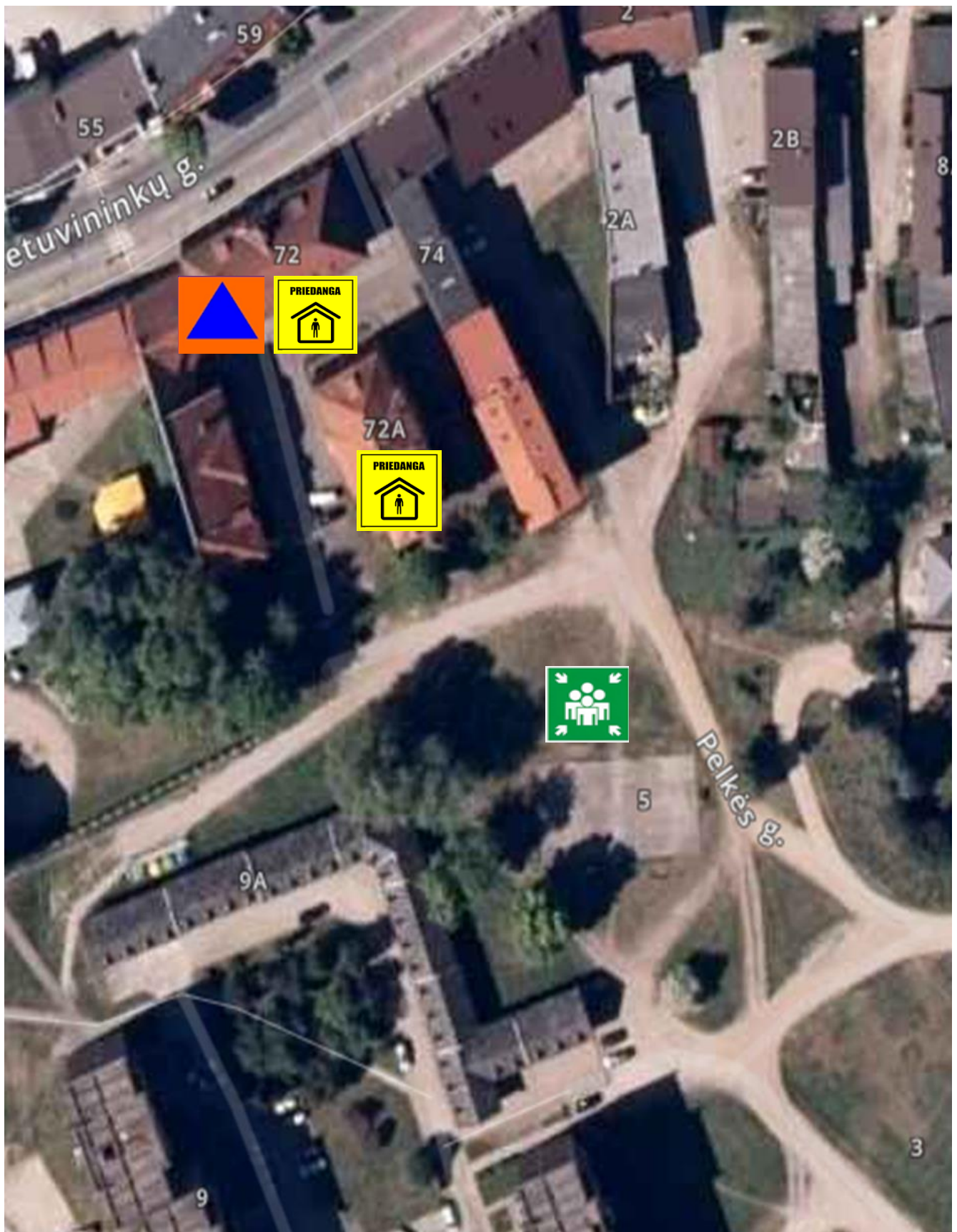

Juridinio skyriaus
vyriausioji specialistė
Dalia Bernotienė

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO TERITORIJOS PLANAS

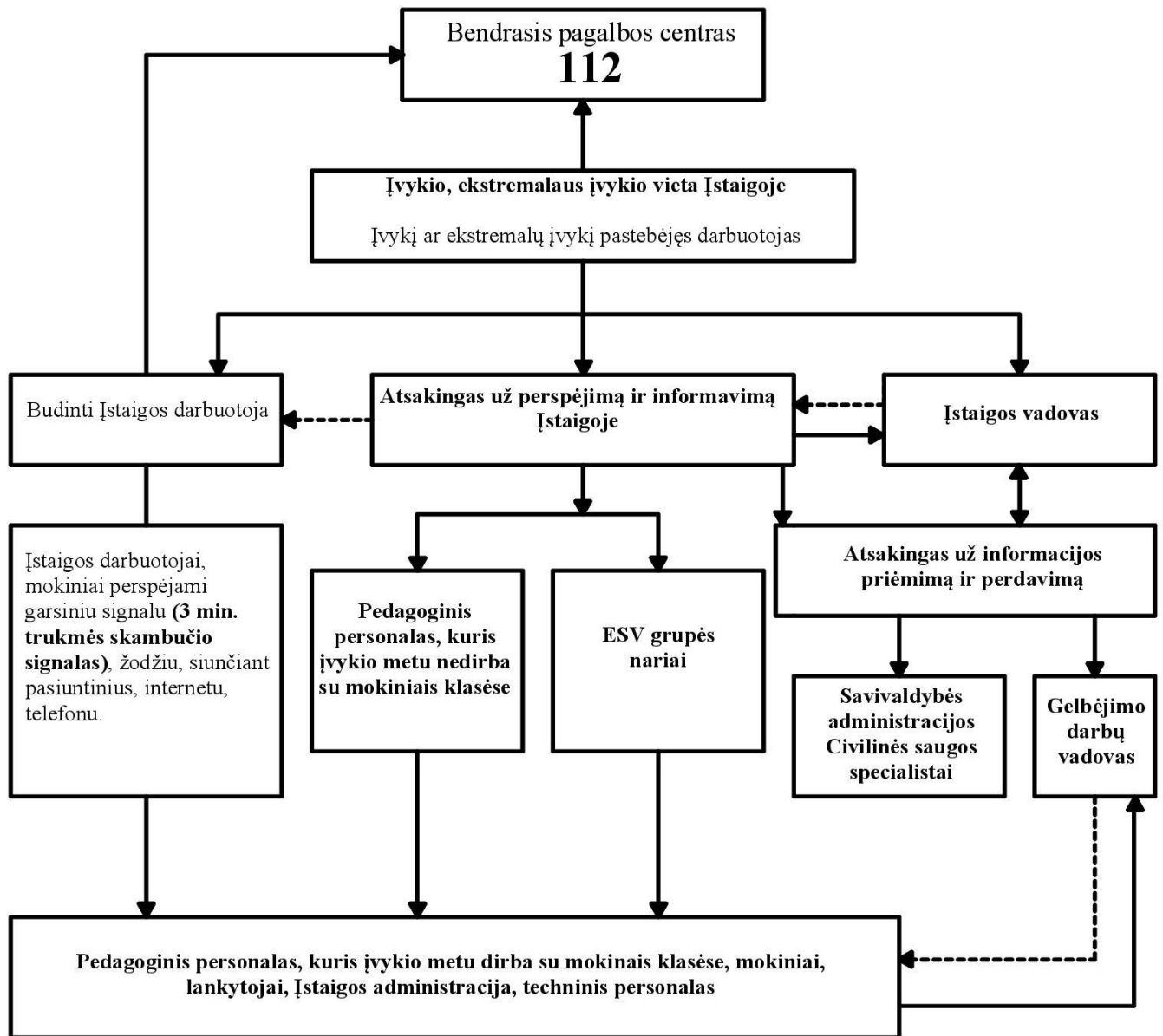
PASLAUGŲ IR TURIZMO SKYRIAUS TERITORIJOS PLANAS

ŽUVININKYSTĖS PRAKTIŠIO MOKYMO CENTRO TERITORIJOS PLANAS

PERSPĖJIMO APIE ĮVYKĮ ĮSTAIGOJE SCHEMA

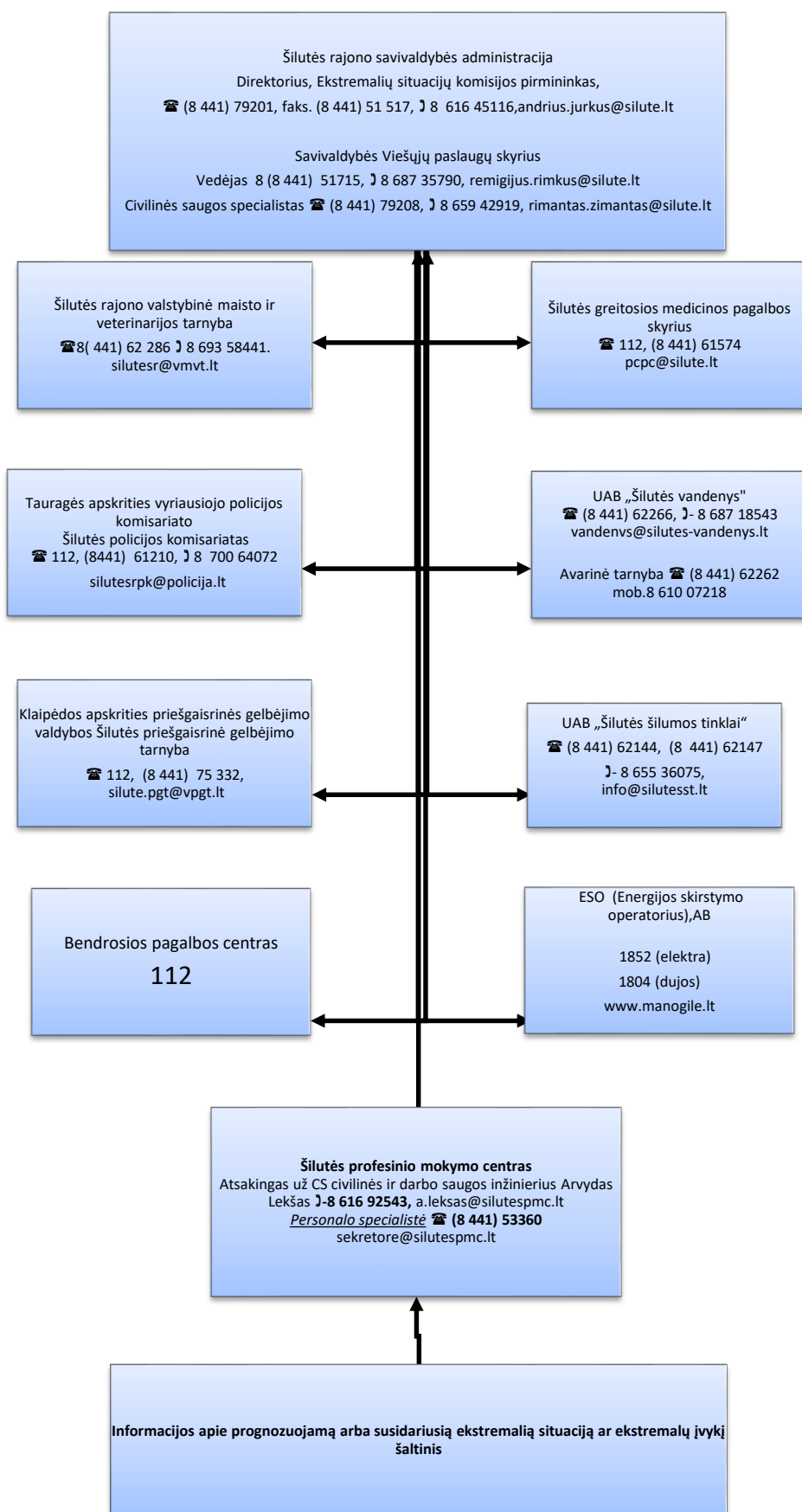

Žymėjimas:

—————> Informacijos perdavimas

- - - - -> Nurodymų perdavimas

KEITIMOSI INFORMACIJA APIE ĮVYKĮ, EKSTREMALŪJĮ ĮVYKĮ AR EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRE SCHEMA

PATVIRTINTA
Šilutės profesinio mokymo centro
direktoriaus 2019 m. gruodžio 16 d.
įsakymu Nr. V - 246

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ, ĮVYKUS GAISRUI, PLANAS

Darbuotojai turi būti susipažinę su gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimais ir juos vykdyti. Centro darbuotojai privalo žinoti kuriose vietose laikomi gesintuvai ir kaip išdėstyti gaisriniai čiaupai bei mokėti jais naudotis. Gesintuvų buvimo vietos pažymėtos specialiais lipdukais, o gaisriniai čiaupai pažymėti raudonos spalvos raidėmis GČ arba simboliu ir numeriu. Ant kiekvienos gaisrinio čiaupo spintelės užrašytas tel. Nr. kuriuo reikia skambinti kilus gaisrui (112). Kiekvienoje gaisrinio čiaupo spintelėje yra gaisrinė žarna su prijungtu švirkštu.

I. PRANEŠIMAS APIE GAISRĄ

- 1.** Asmuo, bet kuris mokyklos darbuotojas pastebėjęs gaisrą, praneša apie pastate kilusį gaisrą ugniagesiams gelbėtojams.
- 2.** Nedelsdamas informuoja profesinio mokymo centro vadovus telefonu apie gaisrą 8 441 53360 ir kitais galimais būdais. Jei nesuveikia garsinis skambutis, budintis darbuotojas įstaigos vadovą informuoja telefonu ar kitais galimais būdais, aplinkiniai darbuotojai informuojami žodžiu, šaukiant „Gaisras“.
- 3.** Ugniagesiai gelbėtojai iškviečiami skubios pagalbos telefonu 112. Prireikus iškviečiamos greitosios pagalbos ir kitos pagalbos tarnybos.
- 4.** Paaiškėjęs, kad gaisras likviduotas savo pajėgomis ir pavojus nebegresia, asmuo atsakingas už ryšius su specialiomis tarnybomis turi nedelsdamas pranešti ugniagesiams gelbėtojams ir atšaukti pranešimą apie gaisrą.

II. DARBUOTOJŲ EVAKUACIJA

- 5.** Darbuotojai, išgirdę pavojaus ilgą garsinį signalą, turi napanikuodami, bet nedelsdami evakuotis iš pastato ir kartu išvesti moksleivius, atėjusius svečius, lankytojus per evakuacinius išėjimus.
- 6.** Kilus gaisrui Centro elektrikas, o jam nesant pastatų priežiūros darbininkas išjungia elektros energijos tiekimą pastato pagrindinėje skydinėje, išskyrus priešgaisrinės apsaugos sistemą, vėdinimo sistemą degančiose ir šalia esančiose patalpose.
- 7.** Darbuotojai, turintys nuosavus automobilius, pašalina iš vidinio kiemo, atlaisvina privažiavimo kelius ugniagesių gelbėtojų transportui.
- 8.** Budėtoja, asmuo atsakingas už civilinę saugą privalo atidaryti pagrindines duris, kultūrinių renginių, sporto salės, visas pirmo aukšto evakuacinius išėjimus vedančius iš pastato į kiemą.

9. Evakuaciniai išėjimai yra pažymėti evakuacijos planuose ištisine žalia linija, atsarginiai – žalia punktyrine linija.

10. Išėjimo vietos yra pažymėtos žalios spalvos ženklais „Išėjimas“

11. Išeidamas iš pastato, darbuotojas turi įsitikinti, ar išėjimo kelias yra saugus. Jeigu išėjimo kelyje durys yra uždarytos, darbuotojas turi lėtai praverti duris ir tik tuo atveju, jeigu už jų nematyti nei dūmų, nei ugnies, eiti toliau. Jeigu išėjimo kelyje durys uždarytos ir nuo jų juntamas karštis, tokiu atveju darbuotojas turi jų neatidarinti, bet eiti atsarginiu keliu. Jeigu evakuacijos metu visi keliai yra saugūs t.y. nematyti nei dūmų, nei ugnies, turi būti pasirenkamas artimiausias evakuacinis išėjimas.

12. Jeigu dūmai yra užpildę pastato patalpą, darbuotojas turi veidą prisidengti drėgnu audeklu ir eiti pasilenkus arba šliaužti.

13. Dūmams ar liepsnoms užblokavus išėjimus, darbuotojas turi uždaryti pastato patalpos duris ir pagal galimybes apkamšyti duris drėgnais skudurais, kad apsisaugotų nuo dūmų. Darbuotojas turėtų atidaryti langą ir šauktis pagalbos, mosuodamas ryškiu daiktu ir bandyti tokiu būdu į save atkreipti dėmesį.

14. Užsidegus drabužiams darbuotojas turi užsidengti veidą rankomis, griūti ant žemės, raičiotis kol ugnis užges. Jeigu užsidegė kitas darbuotojas, reikia jį pargriauti, ugnį gesinti nuo galvos link kojų uždengiant tankiu audiniu arba užpilant vandeniu.

15. Išėję iš pastato darbuotojai ir moksleiviai turi nedelsdami susirinkti sutartoje vietoje saugiu atstumu priešais pagrindinį įėjimą į mokyklą, šiltu metu - mokyklos stadione. Darbuotojai ir mokiniai prisistato tiesioginiams vadovams ar juos pavaduojantiems asmenims, moksleiviai - mokytojams, kurie kartu su grupių seniūnais patikrina pagal sąrašus ir praneša vadovams.

16. Darbuotojai ir moksleiviai po registracijos grįžta į pastatą tik leidus gaisro gesinimo vadovui. Kitu atveju, jeigu galimybės grįžti į pastatą nėra, laukiama kituose pastatuose.

III. GAISRO GESINIMO ORGANIZAVIMAS

17. Iki ugniagesių gelbėtojų atvykimo gaisro gesinimui ir personalo evakavimui vadovauja: **Įstaigos vadovas**. *Jam nesant darbo vietoje - Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai*. Vadovaujantis darbuotojas privalo įsitikinti ar iškviesti ugniagesiai, vadovauti pastato gesinimui, kol neatvyko priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos.

18. Skiria darbuotoją kuris gerai orientuojasi pastate, žino vidaus gaisrinio vandentiekio gaisrinių čiaupų vietas, gerai žino privažiavimo kelius ir gaisrinių automobilių pastatymo vietas. Šis darbuotojas laukia atvykstančių ugniagesių.

19. Pastato gaisro gesinimo vadovas, kol atvyks ugniagesiai:

19.1. Imasi priemonių gaisrui gesinti;

19.2. Vadovauja darbuotojų ir materialinių vertybių evakuacijai;

19.3. Prireikus iškviečia greitosios pagalbos ir kitas tarnybas;

19.4. Esant būtinumui išjungia elektros energiją (išskyrus gaisrinės saugos sistemas);

- 19.5.** Užtikrina reikiamą slėgį vandentiekio tinkluose, prie kurių jungiasi gaisrinė įranga;
- 19.6.** Neleidžia darbuotojams atlikti jokių veiksmų dūmais užpildytoje gaisro zonoje siekdamas išvengti apsinuodijimų kenksmingomis medžiagomis.
- 20.** Informuoja gaisro gesinimo vadovą apie gaisro aplinkybes, galėjusius likti darbuotojus, suderinus su gaisro gesinimo vadovu skirti pagalbą materialinių vertybių gelbėjimui.
- 21.** Gaisro gesinimo vadovo nurodymai yra privalomi visiems darbuotojams, draudžiama trukdyti gesinimo veiksams.

IV. GESINIMO PRIEMONIŲ IR TECHNIKOS PANAUDOJIMAS

- 22.** Prieš gesinant elektros įrenginį, būtina išjungti įtampą. Jeigu to neįmanoma padaryti, iki 1000 V veikiančius elektros įrenginius galima gesinti angliarūgštės ar miltelių gesintuvais. Gesintuvo instrukcijoje yra pažymėta, ar leidžiama gesinti veikiančius elektros įrenginius. Gesindamas turi laikytis saugaus atstumo.
- 23.** Ugnies gesintuvai paleidžiami tokiu būdu:
- 23.1.** reikia nutraukti plombą;
 - 23.2.** ištraukti apsauginį kaištį;
 - 23.3.** gesintuvo žarnelę nukreipti į gaisro židinį;
 - 23.4.** nuspausti rankenėlę.
- 24.** Gesintuvą laikyti vertikaliai, kad nesumažėtų gesinimo čiuirkšlė. Gesinant gesintuvu reikia stovėti tarp liepsnos ir išėjimo, kad būtų galimybė atsitraukti. Gesinant keliems asmenims, jeigu yra keli gesintuvai, reikia juos panaudoti vienu metu, nes labai svarbu padengti visą degantį paviršių. Jeigu nepavyksta užgesinti per 8-10 sekundžių (pirmu gesintuvu), reikia mesti gesintuvą ir evakuotis iš degančios patalpos į lauką.
- 25.** Gaisrinis čiaupas naudojamas gaisrui pirminėje stadijoje gesinti. Naudojant gaisrinį čiaupą atidaromos spintelės durelės, gaisrinė žarna išimama ir išvyniojama. Išvyniojus žarną, atsukamas čiaupas ir su švirksčiu bėgama prie gaisro vietos. Gesinantis gaisrą privalo su švirksčiu stovėti ne arčiau kaip 1-1,5 m. nuo židinio. Švirksčiu galima manipuluoti siekiant užgesinti didesnę plotą.
- 26.** Nedegus audeklas naudojamas nedideliems gaisrams gesinti, degant žmogaus rūbams. Išvyniotas audeklas užmetamas ant degančio paviršiaus ir paliekamas stebint gesinimo efektą.

V. MATERIALINIŲ VERTYBIŲ EVAKUACIJA

- 27.** Esant pavojui, kad nuo gaisro gali nukentėti materialinės vertybės, baigus darbuotojų evakuaciją, turi būti organizuojama materialinių vertybių apsauga ir evakuacija.
- 28.** Gaisro gesinimo vadovo prašymu, ir jeigu patalpa neužpildyta dūmais, skiriamos darbuotojų grupės kurie evakuoja materialines vertybes.
- 29.** Centro materialinių vertybių sąrašą, kuriuos gaisro metu būtina evakuoti iš pastato, nustato jos vadovai savo sprendimu.

ŠILUTĖS PROFESINIO MOKYMO CENTRO CIVILINĖS SAUGOS VEIKSMŲ PLANAS

Eil. Nr.	VEIKSMŲ PAVADINIMAS	UŽ VEIKSMĄ ATSAKINGAS ASMUO
Veiksmai gaisro atveju		
1.	Pranešti skubios pagalbos tarnyboms telefonu numeriu 112 apie gaisrą ir informuoti įstaigos vadovus tel. Nr. 8 441 53360	Asmuo, bet kuris įstaigos darbuotojas
2.	Imtis priemonių prasidedančio gaisro gesinimui savo jėgomis	Įstaigos darbuotojai
3.	Sukviesti atsakingus darbuotojus ir priimti skubius sprendimus dėl tolimesnių veiksmų	Įstaigos vadovas, pavaduotojai infrastruktūrai ir ugdymui
4.	Iškviešti Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, pradėti gaisro gesinimą	Įstaigos vadovai ir darbuotojai
5.	Išjungti į gaisro židinių einančias elektros tiekimo linijas	Įstaigos elektrikas, pastatų priežiūros darbininkai
6.	Organizuoti mokinių ir darbuotojų evakavimą iš patalpų, kuriose kilo gaisras	Asmuo atsakingas už evakavimą, pedagogai
7.	Nukentėjusiems gaisro metu suteikti pirmąją pagalbą, iškviešti medicinos tarnybas	Sveikatos priežiūros specialistė
8.	Evakuoti materialines vertybes	Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai
9.	Užtikrinti laisvą privažiavimą prie pastato, kuriame kilo gaisras ir organizuoti atvykstančių PGT pajėgų pasitikimą	Įstaigos vadovai, asmuo atsakingas už PGT sutikimą
10.	Atvykus ugniagesiams, pastato gaisro gesinimo vadovas, vadovavęs gesinimui, informuoja juos apie gaisro aplinkybes, žmonių buvimą/nebuvimą degančiame objekte, informuoja gelbėjimo darbų vadovą apie degančio objekto ypatumus	Įstaigos vadovas
Veiksmai pavojingos ligos ar ypač pavojingos žmonių užkrečiamos ligos protrūkiui, epidemijos atveju		
11.	Informuoti įstaigos vadovą, jeigu pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas	Asmuo, pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
12.	Sukviesti atsakingus įstaigos darbuotojus, informuoti apie susidariusią situaciją ir priimti skubius sprendimus dėl tolimesnių veiksmų	Įstaigos vadovas, pavaduotojai infrastruktūrai ir ugdymui
13.	Kreiptis pagalbos į visuomenės sveikatos centrą prie SAM Klaipėdos departamento Šilutės skyrių	Įstaigos vadovas, pavaduotojai infrastruktūrai ir ugdymui
14.	Skelbti karantiną (esant būtinybei)	Įstaigos vadovas
15.	Atlikti dezinfekciją pagal specialisto nurodymus	Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai, valytojos
16.	Atšaukti masinius meninius ir sportinius renginius įstaigoje	Įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojas ugdymui
17.	Kontroliuoti sanitarinių, asmens higienos reikalavimų laikymąsi darbuotojams ir ugdytiniais	Įstaigos vadovas, sveikatos priežiūros specialistė
18.	Karantinas nutraukiamas specialistų nurodymu	Įstaigos vadovas, sveikatos priežiūros specialistė
Veiksmai, kitų ekstremalių situacijų atvejais		

19.	Informuoti įstaigos vadovą, jeigu pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas	Asmuo, pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
20.	Sukviesti atsakingus įstaigos darbuotojus, informuoti apie susidariusią situaciją ir priimti skubius sprendimus dėl veiksmų	Įstaigos vadovas
21.	Pranešti Šilutės rajono savivaldybės administracijos Viešųjų paslaugų skyriaus civilinės saugos specialistui, kitoms institucijoms apie ekstremalią situaciją	Įstaigos vadovas
22.	Pranešti nuolatinės parengties pajėgoms apie ekstremalią situaciją	Įstaigos vadovas
23.	Informuoti įstaigos darbuotojus apie susidariusią padėtį (pagal patvirtintą schemą)	Įstaigos vadovas
24.	Organizuoti ir vykdyti evakavimo priemones (prireikus)	Įstaigos vadovo pavaduotojai, atsakingas asmuo už evakavimą
25.	Organizuoti medicinos pagalbos teikimą nukentėjusiems	Sveikatos priežiūros specialistė
26.	Informuoti Šilutės rajono savivaldybės administracijos Viešųjų paslaugų skyriaus civilinės saugos specialistą apie Centre vykdomas priemones	Įstaigos vadovas
Veiksmai avariųjų komunalinėse ar (ir) energetinėse sistemose atveju		
27.	Informuoti įstaigos vadovą, jeigu pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas	Asmuo, pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
28.	Sukviesti atsakingus įstaigos darbuotojus, informuoti apie susidariusią situaciją ir priimti sprendimus dėl tolimesnių veiksmų	Įstaigos vadovas
29.	Informuoti darbuotojus ir lankytojus apie esamą situaciją	Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai
30.	Iškviešti avarines tarnybas	Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai
31.	Evakuoti darbuotojus ir mokinius iš pavojingos zonos (pagal situaciją), pasirūpinti pirmosios medicininės pagalbos suteikimu	Darbuotojai, sveikatos priežiūros specialistė
32.	Pasirūpinti materialiniu turtu, jeigu kyla pavojus jo sugadinimui	Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai
33.	Pagal priimtą sprendimą, atstatyti nutrūkusios komunalinės ar energetinės sistemos funkcionalumą	Energetinių ir komunalinių sistemų specialistai
Veiksmai pavojingų hidrometeorologinių reiškinių atveju		
34.	Informuoti įstaigos vadovą, jeigu pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas	Asmuo, pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
35.	Organizuoti pasiruošimą darbuotojų ir ugdytinių saugumui užtikrinti	Įstaigos vadovo pavaduotojai, darbuotojai
36.	Organizuoti pastato užsandarinimą, įrenginių sutvirtinimą, energetinių sistemų paruošimą atjungimui ir kt.	Įstaigos vadovo pavaduotojas infrastruktūrai, aptarnaujantis personalas

CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI IR JŲ PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I. CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. 1-244 „Dėl civilinės saugos signalų ir jų panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ yra patvirtinti civilinės saugos signalai:

1.1. Įspėjamasis garsinis signalas „Dėmesio visiems“:

Įspėjamasis 3 min. trukmės pulsuojančio kaukimo garsinis signalas, skelbiamas gyventojams apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją perspėti arba apie būsimą **svarbų pranešimą** informuoti atliekant perspėjimo sirenomis sistemos patikrinimą ar vykstant civilinės saugos pratyboms. Išgirdę signalą, gyventojai privalo įsijungti radijo imtuvą ar televizorių ir išklausti informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant apsaugoti save ir išvengti galimos žalos ar ją sušvelninti.-

1.2. Įspėjamieji balsu signalai:

Skelbiami iš anksto įrašyti į sirenų valdiklius per elektronines sirenas pakaitomis su įspėjamuoju garsiniu signalu tokia tvarka: 45 sek. – įspėjamasis garsinis signalas, 15 sek. – įspėjamasis balsu skelbiamas signalas. Tai kartojama 3 kartus. Bendra trukmė ne ilgesnė kaip 3 min. Taip pat gali išsiunčiamos žinučių forma į mobiliuosius telefonus.

Įspėjamieji balsu signalai

Eil. Nr.	CS signalo pavadinimas	CS signalo reikšmė	CS signalo turinys
1.	„Dėmesio visiems“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo pranešama apie netrukus būsimą svarbų pranešimą .	„Dėmesio visiems. Dėmesio visiems. Dėmesio visiems. Svarbus pranešimas . Gyventojai, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją“
2.	„Cheminis pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie realų ar gresiantį cheminės taršos pavojų atitinkamoje.	„Cheminis pavojus. Cheminis pavojus. Cheminis pavojus. Gyventojai, eikite į patalpas, jas užsandarinkite, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų“
3.	„Radiacinis pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie realų ar gresiantį radioaktyviosios taršos pavojų atitinkamoje teritorijoje.	„Radiacinis pavojus. Radiacinis pavojus. Radiacinis pavojus. Gyventojai, eikite į patalpas, jas užsandarinkite, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų“
4.	„Katastrofinis užtvindymas“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie katastrofinio užtvindymo grėsmę dėl galimos avarijos Kauno	„Katastrofinis užtvindymas. Katastrofinis užtvindymas. Katastrofinis užtvindymas. Gyventojai, nedelsdami pasitraukite į aukštesnes vietas, perspėkite kitus“

		hidroelektrinėje. Signalas skelbiamas Kauno m. ir Kauno r., Šakių, Jurbarko, Šilutės ir Pagėgių sav. gyventojams, savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams, kuriems gresia tiesioginis užtvindymas.	
5.	„Potvynio pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie potvynio grėsmę dėl polaidžio ar intensyvių liūčių pakilus upėse vandens lygiui iki pavojingos ribos.	„Potvynio pavojus. Potvynio pavojus. Potvynio pavojus. Gyventojai, saugokite save ir artimuosius, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų“
6.	„Uragano pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie artėjančią hidrometeorologinį reiškinį, galintį sukelti ekstremaliąją situaciją.	„Uragano pavojus. Uragano pavojus. Uragano pavojus. Gyventojai, eikite į patalpas, uždarykite langus ir duris, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų“
7.	„Oro pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie gresiantį oro antpuolį.	„Oro pavojus. Oro pavojus. Oro pavojus. Gresia oro antpuolis. Gyventojai, slėpkitės rūsiuose ar kitose priedangose, įsijunkite Lietuvos radiją ar televiziją, laukite nurodymų“
8.	Perspėjimo sistemos patikrinimas	Balsu skelbiamas signalas, kuriuo įspėjama apie vykdomą perspėjimo sistemos patikrinimą. Šis signalas skelbiamas ir tuomet, kai įvyksta nesankcionuotas sirenų įjungimas.	Jis skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, radiją ir (ar) televiziją, regioninius ir vietinius transliuotojus.

II. CIVILINĖS SAUGOS SIGNALŲ PANAUDOJIMO TVARKA

2. Įspėjamasis garsinis ir įspėjamieji balsu skelbiami signalai (išskyrus signalą „Oro pavojus“), atsižvelgiant į gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos mastą, pobūdį ir grėsmės galimą poveikį, perduodami:
 - 2.1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento) direktoriaus nustatytų ūkio subjektų, įregistruotų Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre (toliau – Sąrašo subjektai), vadovų sprendimu, įvykus avarijai, kai į aplinką patenka didelis kiekis pavojingų medžiagų, ar susidarius kitai ekstremaliajai situacijai Sąrašo subjekte;
 - 2.2. savivaldybių administracijų direktorių sprendimu, gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai;
 - 2.3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus sprendimu, gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai;

- 2.4. kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir Įstaigų, kitų Įstaigų, ūkio subjektų ar jiems priklausančių objektų vadovų sprendimu, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai šiuose objektuose.
3. Įspėjamasis garsinis signalas pratybų metu skelbiamas tik suderinus su savivaldybės administracijos direktoriumi ir iš anksto per visuomenės informavimo priemones pranešus gyventojams.
4. Įspėjamasis balsu skelbiamas signalas „Oro pavojus“ perduodamas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos sprendimu, iškilus tiesioginei priešo užpuolimo grėsmei.
5. Perspėjimo sistemoje, kurioje naudojamos elektroninės sirenos, įspėjamieji balsu perduodami CS signalai privalo būti iš anksto įrašyti į elektroninių sirenų valdiklius, o gyventojams privalo būti perduodami kartu su įspėjamuoju garsiniu signalu tokia tvarka: 45 sek. – įspėjamasis garsinis signalas, 15 sek. – įspėjamasis balsu skelbiamas signalas. Tai kartojama 3 kartus. Bendra trukmė ne ilgesnė nei 3 min.
6. Įspėjamųjų balsu skelbiamų signalų ir rekomendacijų, perduodamų per valstybės ir savivaldybių institucijų ir Įstaigų, kitų Įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, regioninius ir vietinius transliuotojus, bendra trukmė turėtų būti ne ilgesnė nei 1,5 min. Kitų pranešimų ir rekomendacijų trukmė neribojama.
7. Gyventojai, gyvenantys šalia Sąrašo subjektų, ir darbuotojai, dirbantys juose, privalo būti iš anksto informuoti apie jiems gresiančius pavojus, įvykus avarijai šiuose Sąrašo subjektuose, ir, išgirdę įspėjamąjį garsinį signalą, elgtis pagal išankstines Sąrašo subjektų pateiktas rekomendacijas. Tikslī informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją, gyventojams ir darbuotojams iškilusią grėsmę ir rekomendacijos pateikiamos per elektronines sirenas, garsines avarines signalizavimo sistemas ir, atsižvelgiant į avarijos mastą, pobūdį ir grėsmės galimą poveikį, per nacionalinius ir (ar) regioninius bei vietinius transliuotojus.

PATVIRTINTA
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo
departamento prie VRM direktoriaus
2010 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. 1-341

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KILUS GAISRUI MIŠKE AR DURPYNE

1. Kilus miško ar durpyno gaisrui:

1.1. užsidegusį nedidelį miško paklotės ar durpyno plotą bandykite gesinti patys: plakite liepsną medžio šaka, drabužiais, trypkite kojomis, gesinkite vandeniu arba užberkite žemėmis ar smėliu;

1.2. nepavykus ugnies užgesinti savo jėgomis, nedelsdami skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir mėginkite neleisti ugniai toliau plisti – sukaskite ne siauresnį kaip 0,5 m žemės ruožą;

1.3. jei liepsna tapo nevaldoma ir matote, kad jos neišsijaus, pasišalinkite į tą pusę, iš kur vėjas pūstų į šoną, bėkite iš degančio miško ar durpyno į kelią, proskyną, prie vandens. Eikite pasilenkę kuo arčiau prie žemės, ten švaresnis oras. Jei įmanoma, užsidenkite drėgnais drabužiais, burną ir nosį pridenkite nosine ar darbužiais;

1.4. kreipkitės pagalbos į artimiausius vietinius gyventojus. Jie padės greičiau susisiekti su specialiosiomis tarnybomis.

2. Arti liepsnojančio miško ar durpyno gyvenantiems žmonėms kyla didelis pavojus dėl nudegimų ir apsinuodijimo, įkvėpus nuodingų dujų, todėl gyventojams patariama:

2.1. išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas drėgnu audiniu, patikrinkite, ar nėra plyšių;

2.2. nesiartinkite prie degančio miško ar durpyno, nes galite apsinuodyti;

2.3. nukentėjusįjį nuo nuodingų dujų kuo greičiau išveskite ar išneškite iš gaisro židinio į gryną orą;

2.4. jei išnešus į gryną orą nukentėjusiojo būklė negerėja ar blogėja, kuo skubiau kreipkitės į asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistus.

3. Vykdykite kitus miškininkų, ugniagesių gelbėtojų ir visuomenės sveikatos specialistų nurodymus ar patarimus.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS PAVOJINGOS AR YPAČ PAVOJINGOS UŽKREČIAMOSIOS LIGOS (EPIDEMIJOS AR PANDEMIJOS) METU

1. Kilus pavojui užsikrėsti pavojinga ar ypač pavojinga užkrečiamąja liga:
 - 1.1. griežtai vykdykite asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų ir (ar) Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nurodymus bei rekomendacijas;
 - 1.2. be reikalo neikite iš namų, prireikus išeiti, jei turite, dėvėkite respiratorių arba vienkartinę kaukę;
 - 1.3. venkite masinio susibūrimo vietų ir artimo kontakto su kitais asmenimis;
 - 1.4. jei Jūsų darbas reikalauja nuolatinio kontakto su klientais ar pirkėjais, dėvėkite vienkartinę kaukę;
 - 1.5. venkite naudotis viešuoju keleiviniu transportu, eikite pėsčiomis arba važiuokite savo transportu, jei vykstate viešuoju transportu – dėvėkite respiratorių arba vienkartinę kaukę;
 - 1.6. griežtai laikykitės asmens higienos reikalavimų, dažnai plaukite rankas su muilu tekančiu šiltu vandeniu, ypač prieš valgymą;
 - 1.7. stebėkite savo bei artimųjų sveikatos būklę, pvz., matuokite kūno temperatūrą rytais ir vakarais;
 - 1.8. vartokite gerai termiškai apdorotą maistą, maisto produktus laikykite tinkamoje temperatūroje, venkite kryžminio maisto užterštumo;
 - 1.9. kiekvieną dieną vėdinkite patalpas, valykite grindis ir liečiamus paviršius drėgna šluoste, jei yra, naikinkite vabzdžius ir graužikus;
 - 1.10. įspėkite vaikus, kad neliestų nugaišusių paukščių ir graužikų, nežaistų su sergančiais ar net sveikai atrodančiais paukščiais, naminiais gyvūnais, neneštų jų į namus.
2. Pajutę pavojingos ar ypač pavojingos užkrečiamosios ligos požymius:
 - 2.1. jei pradėjote karščiuoti, pajutote nuovargį, galvos ir kūno raumenų skausmus, nedelsdami kreipkitės į asmens sveikatos priežiūros specialistus;
 - 2.2. ligonį izoliuokite nuo šeimos narių atskirame gerai vėdinamame kambaryje arba 1 m atstumu atitverkite nuo aplinkinių ligonio lovą užuolaidomis ar pan.;
 - 2.3. su ligoniu turėtų bendrauti tik vienas šeimos narys, jis privalo dėvėti vienkartinę kaukę;
 - 2.4. ligonio slaugai naudokite vienkartinės slaugos priemones, skirkite jam atskirus indus, patalynę, rankšluosčius, drabužius.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KAITROS METU

1. Artėjant kaitrai:

- 1.1. apsirūpinkite šviesiais, natūralios medžiagos, laisvais, prakaitą sugeriančiais drabužiais;
- 1.2. jei turite galimybę, įsirenkite namuose kondicionierių arba įsigykite ventiliatorių;
- 1.3. pasirūpinkite geriamojo vandens atsargomis;
- 1.4. jei gyvenate nuosavame name ir dažnai tenka būti lauke, pasirūpinkite pavėšine;
- 1.5. pratinkite organizmą prie karščio palaipsniui, tai labai svarbu kūdikiams ir vaikams (iki 4 metų), vyresnio amžiaus, turintiems antsvorio, sergantiems širdies ir kraujagyslių ligomis žmonėms;
- 1.6. jei turite galimybę, išvažiuokite iš didmiesčio, ypač tai patartina mamoms su kūdikiais ir vaikais (iki 4 metų), vyresnio amžiaus, turintiems antsvorio, sergantiems širdies ir kraujagyslių ligomis žmonėms;
- 1.7. pratinkite odą prie tiesioginių saulės spindulių palaipsniui ilgindami buvimo atokaitoje trukmę.

2. Kaitros metu laikykitės bendrų rekomendacijų:

- 2.1. dienos metu namuose langus uždenkite tamsiomis užuolaidomis, žaliuzėmis ar ritininėmis užuolaidomis. Vėdinti patalpas rekomenduojama nakties metu;
- 2.2. daugiau laiko praleiskite vėsiuose patalpose, be reikalo neikite į lauką, prireikus išeiti, stenkitės būti šešėlyje;
- 2.3. ribokite buvimo karštyje trukmę, venkite saulėkaitos, tiesioginių saulės spindulių poveikio, ypač pavojinga užmigti saulės atokaitoje;
- 2.4. ribokite fizinį aktyvumą, pasivaikščiojimams rinkitės rytinį ar vakarinį laiką;
- 2.5. atviras kūno vietas tepkite apsauginiu kremu nuo saulės, nešiokite akinius su ultravioletinių spindulių filtrais;
- 2.6. dėvėkite šviesius, natūralaus pluošto, laisvus, prakaitą sugeriančius drabužius. Lauke būtinai pridengkite galvą apdangalu arba dėvėkite kepurę, avėkite odinę avalynę;
- 2.7. gerkite dažniau nei troškina, geriausiai tinka stipresnės mineralizacijos be angliarūgšties vanduo (mineralinis, mineralizuotas ar pasūdytas). Smarkiai išprakaitavus patartina vartoti pomidorų, citrusinių vaisių, slyvų sulčių;
- 2.8. venkite alaus ir kitų alkoholinių gėrimų, skysčių su kofeinu, cukrumi ar saldikliais;
- 2.9. valgykite lengvai pasisavinamą maistą, geriausiai – daug vaisių ir daržovių;
- 2.10. jei turite gyvūną, pasirūpinkite, kad jie neliktų be vandens ir pavėsio, nelaikykite jų atokaitoje.

3. Patarimai darbdaviams:

- 3.1. atkreipkite ypatingą dėmesį į darbuotojus, dirbančius lauko sąlygomis: parūpinkite

natūralios medžiagos, prakaitą sugeriančių darbo drabužių, neleiskite darbuotojams dirbti išsirengus iki pusės, be galvos apdangalų;

3.2. asmenims, dirbantiems fizinį darbą, patarkite judėti gerokai lėčiau negu paprastai.

Sumažinkite darbo krūvį žmonėms, dirbantiems lauke, nes kuo sunkesnis darbas, tuo daugiau šilumos pasigamina žmogaus organizme;

3.3. darbuotojams, dirbantiems karštyje, darykite specialias pertraukas vėsioje vietoje, kurių trukmę ir dažnumą nustatykite savo nuožiūra, tačiau ne rečiau nei kas 1,5 val.;

3.4. atkreipkite dėmesį, kad nuo perkaitimo dėl didelio fizinio krūvio karštyje daugiausia nukenčia žemdirbiai, statybininkai, kelininkai, sportininkai, kariai, pratybų metu dirbantys lauko sąlygomis.

4. Per karščius žmonės dažniausiai nukenčia dėl nudegimų nuo saulės, perkaitimo, saulės smūgio:

4.1. perkaitimo simptomai:

4.1.1. aukšta kūno temperatūra (gali pakilti iki 38–41°C);

4.1.2. odos paraudimas ir karščiavimas (oda neprakaituoja);

4.1.3. galvos skausmas ir svaigimas, spengimas ausyse, pusiausvyros sutrikimas;

4.1.4. stiprus ir padažnėjęs (iki 110–160 k/min.) pulsas ir kvėpavimas (per 20 k/min.);

4.1.5. troškulys;

4.1.6. mieguistumas, vangumas, nenoras judėti;

4.1.7. tokiai būklei užsitęsus, blogėja smegenų kraujotaka, gali aptemti sąmonė, atsiranda insulto rizika.

4.2. Pirmoji pagalba perkaitus:

4.2.1. jei pajutote perkaitimo požymius ar pastebėjote kito žmogaus blogą savijautą, nelikite vienas ir nepalikite kito žmogaus vieno, o pasitelkite į pagalbą kitus asmenis;

4.2.2. pajutę perkaitimo simptomus būtina kuo griečiau kviesti greitąją medicinos pagalbą arba nukentėjusįjį gabenti į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę);

4.2.3. apklokite ar įvyniokite nukentėjusįjį į sudrėkintą vandeniu (37°C) antklodę, paklodę, rankšluostį, nuolat juos drėkinkite, jo veidą vilgykite vėsiu vandeniu;

4.2.4. kai kūno temperatūra nukris iki 37,5°C, drėgną antklodę, paklodę, rankšluostį pakeisite sausa ir duokite išgerti ko nors vėsaus;

4.2.5. labai patogu naudoti specialią antklodę iš kelių motorinės transporto priemonės pirmosios pagalbos rinkinio, bet paguldyti ir apkloti nukentėjusįjį reikia taip, kad auksinė pusė šios antklodės būtų prie kūno (vėsintų jį), jei sidabrinė bus prie kūno, jį šildys;

4.2.6. jei nukentėjusysis be sąmonės, guldykite jį ant šono, vėdinkite, niekuo negirdykite ir skubiai kvieskite greitąją medicinos pagalbą ar vežkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę);

4.3. saulės smūgio simptomai:

4.3.1. galvos skausmas ir svaigimas, spengimas ausyse, mirgėjimas akyse;

4.3.2. išbalusi oda, šaltas prakaitas, bendras silpnumas;

4.3.3. pykinimas, vėmimas;

4.3.4. padažnėjęs kvėpavimas ir pulsas;

4.3.5. aukšta kūno temperatūra (gali pakilti iki 41°C);

4.3.6. sąmonės netekimas, apalpinimas;

4.3.7. galima mirtis nuo edemos (smegenų paburkimo), jei nukentėjusiajam nesuteikiama pirmoji pagalba;

4.4. pirmoji pagalba esant saulės smūgiui:

4.4.1. skubiai išveskite ar išneškite nukentėjusįjį iš karštos aplinkos į pavėsį ar vėsią vietą;

4.4.2. paguldykite jį truputį pakelta galva arba pasodinkite;

4.4.3. atsagstykite ir atlaisvinkite drabužius, ypač apykaklę;

4.4.4. vėdinkite vėduokle, ventiliatoriumi ar kita priemone;

4.4.5. apipurškite ar suvilgykite veidą vandeniu;

4.4.6. ant galvos dėkite šaltą kompresą, jei yra galimybė, su ledu;

4.4.7. pasiūlykite atsigerti;

4.4.8. jei nukentėjusįjį pykina, duokite išgerti ko nors rūgštaus (pvz., vandens su citrinos sultimis);

4.4.9. jei nukentėjusysis be sąmonės, guldykite ant šono, vėdinkite, nieko negirdykite ir skubiai kvieskite greitąją medicinos pagalbą ar vežkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę).

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS SPEIGO METU

1. Artėjant dideliam speigui:

1.1. pasirūpinkite vandens, maisto ir kuro atsargomis;

1.2. jei turite galimybę, įsigykite šildymo prietaisus;

1.3. pasirūpinkite šiltais drabužiais ir avalyne.

2. Jei oras labai atšąla ir pučia stiprus vėjas:

2.1. be reikalo neikite į lauką, stenkitės likti šiltose patalpose. Prireikus išeiti, būkite kuo trumpiau;

2.2. be reikalo nevykite į tolimas keliones, jei vykstate, važiuokite ne vienas;

2.3. venkite didelio fizinio krūvio, nedirbkite jokių sunkių darbų šaltyje, ypač jei sergate širdies ligomis ar turite padidėjusį kraujospūdį;

2.4. jei einate į lauką, patepkite neapdengtas kūno vietas (ausis, nosį, skruostus) riebiu kremu, į kurio sudėtį neįeina vanduo. Anksčiau nušalusias kūno vietas ypač gerai saugokite. Neikite į lauką tik nusiprausę ar išsimaudę. Apsirenkite šiltai ir patogiai (geriausiai tinka drabužiai iš vilnos), viršutinis drabužių sluoksnis turėtų būti neperpučiamas vėjo. Avėkite šiltą ne per ankštą avalynę, mūvėkite vilnones kojines, tinkamai apsaugokite rankas (venkite pirštuotų pirštinių);

2.5. jei šaltyje tenka ko nors laukti, negalima stovėti ar sėdėti ramiai, reikia kuo daugiau judėti, mosuoti rankomis, šokinėti ar pan.;

2.6. pajutę, kad šąla veidas, darykite grimasas, t. y. mankštinkite veido raumenis, patrinkite šalančius skruostus, ausis, nosį, judinkite kojų pirštus;

2.7. stenkitės nesuprakaituoti ir nesušlapti, jei drabužiai sušlapo, nedelsdami pakeiskite juos sausais;

2.8. valgykite šiltą, kaloringesnę maistą, gerkite šiltų skysčių, venkite alkoholio;

2.9. nesinaudokite savos gamybos elektros šildymo prietaisais, nejunkite kelių elektros prietaisų į vieną elektros lizdą ir nepalikite jų įjungtų į tinklą be priežiūros;

2.10. sušalimo simptomai:

2.10.1. šiurpulys;

2.10.2. kūno temperatūros sumažėjimas (mažiau kaip +35°C);

2.10.3. žmogus tampa abejingas, mieguistas, sustingęs, nebegali aiškiai mąstyti ir gerai judėti;

2.10.4. sulėtėja širdies veikla ir kvėpavimas;

2.11. pirmoji pagalba sušalus:

2.11.1. eikite (neškite sušalusį) kuo greičiau į kambario temperatūros patalpą;

2.11.2. nusirenkite (nurenkite) drabužius;

2.11.3. pamatuokite kūno temperatūrą, jei ji žemesnė nei +35°C, nedelsdami kvieskite greitąją

medicinos pagalbą;

2.11.4. pirmiausia sušildykite krūtinę, kaklą, galvą, kirkšnis. Sušalus galima šildytis vonioje +20°C vandens temperatūroje, per 10–30 min. vandens temperatūrą keliant iki +37°C. Jei vonios nėra, dėkite šiltus kompresus ant viso kūno (sudrėkinta drungname vandenyje antklodė arba tvarsčiai keičiami kas 2–3 min.). Ypač gerai sušildo kito, nesušalusio žmogaus, kūno šiluma. Po to sušalusį užklokite šilta sausa antklode;

2.12. nušalimo simptomai – neapdengtų kūno vietų (dažniausiai – ausys, nosis, skruostai) audinių pakenkimas. Nušalusi vieta praranda jautrumą, pakinta jos spalva;

2.13. pirmoji pagalba nušalus:

2.13.1. kuo greičiau eikite (arba padėkite nukentėjusiajam patekti) į šiltą patalpą;

2.13.2. sušildykite nušalusią kūno dalį: įmerkite pažeistą vietą į kambario temperatūros vandenį arba dėkite ant jos kambario temperatūros tvarsčius (pakanka 20–30 min.). Jei žmogus nušalo rankas, numaukite žiedus ir nusekite laikrodžius;

2.13.3. gerkite šiltus ir saldžius gėrimus;

2.13.4. nedaug nušalusias kūno vietas, kai arti nėra šiltų patalpų, šildykite delnais arba glauskite prie šiltos kūno dalies;

2.13.5. nušalusią vietą netrinkite (ypač sniegu). Draudžiama nušalusias vietas šildyti tiesiogine šiluma (glausti prie radiatorių, guminių šildyklių, merkti į karštą vandenį ir pan.);

2.13.6. atšildymą galima užbaigti, kai nušalusią kūno dalių oda suminkštėja ir grįžta jutimai;

2.13.7. jei šildant atsiranda pūslių, nustokite šildyti. Nušalusią vietą uždenkite steriliu tvarsčiu ir sutvarstykite. Sutvarstytą kūno dalį (jei tai įmanoma) susukite į minkštą, storą audinį. Malšinkite skausmą, skubiai kreipkitės į greitąją medicinos pagalbą ar nukentėjusįjį vežkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę);

2.13.8. jei nušalusi vieta neatgauna jautrumo, kvieskite asmens sveikatos priežiūros specialistus.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KILUS URAGANUI

1. Artėjant uraganui (labai stipriam vėjui):

- 1.1. uždarykite duris, langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas;
- 1.2. užgesinkite ugnį krosnyje, išjunkite iš elektros tinklo naudojamus elektros prietaisus ir dujas, pasiruoškite galimiems elektros tiekimo sutrikimams;
- 1.3. iš balkonų išneškite lengvus daiktus arba juos gerai pritvirtinkite;
- 1.4. sutvirtinkite laikinus pastatus, statinius, mechanizmus, laikinas konstrukcijas, įrenginius, pavėjinėje namo pusėje sutvirtinkite stogą;
- 1.5. atidėkite planuotas keliones;
- 1.6. nepalikite automobilių prie didelių medžių;
- 1.7. jei gyvenate kaime, gyvulius nuveskite į tvartus, uždarykite tvartų duris;
- 1.8. pasirūpinkite maisto ir vandens atsargomis 2–3 dienoms, taip pat namuose turėkite mobilųjį telefoną, žibintuvėlį, atsarginių elementų, radijo imtuvą, žvakių.

2. Uragano (labai stipraus vėjo) metu:

- 2.1. likite uždaroje patalpose arba, jei esate lauke, eikite į vidų;
- 2.2. nepalikite gyvenamosios vietos be ypatingos priežiūros;
- 2.3. jei esate pastate, pasitraukite nuo langų į mažiau pavojingas vietas: prie vidinės pastato sienos, į koridorių, vonios kambarį ir pan.;
- 2.4. jei esate gatvėje, laikykitės kaip galima toliau nuo lengvos konstrukcijos pastatų, tiltų, estakadų, elektros perdavimo linijų, medžių, upių, ežerų ir pramonės objektų. Kad apsisaugotumėte nuo lekiančių nuolaužų, naudokitės faneros, kartono ar plastikinėmis dėžėmis, lentomis ar kitais pasitaikiusiais daiktais. Neikite į apgriautus pastatus;
- 2.5. jei gyvenate mediniuose ar lengvos konstrukcijos namuose, slėpkitės rūsiuose;
- 2.6. nesiartinkite prie nutrūkusių elektros laidų.

3. Patarimai darbdaviams:

- 3.1. perspėkite darbuotojus apie artėjantį pavojingą hidrometeorologinį reiškinį ir informuokite, kokie darbai turi būti nutraukti;
- 3.2. pasirūpinkite, kad būtų sutvirtinti laikini pastatai ir konstrukcijos, taip pat mechanizmai ir įrenginiai;
- 3.3. sustabdykite krovos darbus su kranais ir kituose objektuose, nedirbkite su atvira ugnimi;
- 3.4. svarbesniuose objektuose patikrinkite avarinius elektros energijos šaltinius, pasirūpinkite kuro atsargomis ir pasirenkite gamybos proceso avariniam sustabdymui.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KILUS POTVYNIUI

1. Iškilus potvynio grėsmei:

- 1.1. būkite pasirengę apsaugoti savo gyvybes, gyvulius ir turtą (esant galimybei, iš anksto apdrauskite savo ir šeimos narių gyvybę bei turtą, gerai izoliuokite visus elektros laidus, kad neįvyktų trumpasis jungimas, paruoškite gyvuliams ir baldams pakylas, užsandarinkite šulinius);
- 1.2. paruoškite visas turimas plaukiojimo priemones, apsirūpinkite paprasčiausiais plaustais;
- 1.3. apsirūpinkite neperšlampama apranga (žvejų batais, apsiaustais ir kt.);
- 1.4. sutvarkykite vandens nutekėjimo sistemas, išvalykite lietaus nutekėjimo groteles;
- 1.5. parūpinkite ne mažiau kaip 10-čiai parų:
 - 1.5.1. ilgai negendančių maisto produktų,
 - 1.5.2. būtinausių medikamentų,
 - 1.5.3. geriamojo vandens,
 - 1.5.4. degtukų, žvakių, žibalinių lempų, žibalo, žibintų, malkų,
 - 1.5.5. mobiliojo ryšio telefoną;
- 1.6. iš rūsių išneškite daržoves, maisto atsargas, vertingus daiktus sukelkite kuo aukščiau;
- 1.7. lengvesnius daiktus, kuriuos gali sugadinti vanduo, nuneškite į viršutinius aukštus, pastoges;
- 1.8. apsaugokite namą nuo ledo lyčių, įkalkite apsauginius stulpus;
- 1.9. pažymėkite vėliavėlėmis ar kitais ženklais, kaip privažiuoti nuo pagrindinio kelio iki namų;
- 1.10. patikrinkite, kad garažuose, ūkiniuose pastatuose, sandėliukuose neliktų cheminių medžiagų (dažų, tepalų, degalų, chemikalų ir kt.), kurie gali užteršti aplinką;
- 1.11. jei nutarėte išvykti į saugesnę vietovę, prieš palikdami namus, užsukite vandens, dujų sklendes, išjunkite elektrą, užrakinkite duris, uždarykite (užkalkite) langus. Pasiimkite būtinausius daiktus:
 - 1.11.1. pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlę. Nepamirškite reguliariai vartojamų vaistų;
 - 1.11.2. dokumentus (pasas, gimimo ir santuokos liudijimas, atestatas, diplomas, nuosavybės dokumentai);
 - 1.11.3. pinigus (gryniesi pinigai, kreditinės kortelės, vertybiniai popieriai, brangenybės);
 - 1.11.4. šeimos relikvijas, kelias nuotraukas;
 - 1.11.5. ilgai negendančių maisto produktų (2–3 dienoms);
 - 1.11.6. geriamojo vandens;
 - 1.11.7. reikalingų drabužių (pagal sezoną);
 - 1.11.8. tualetinius reikmenis;

- 1.11.9. asmeninės apsaugos priemonės (jei turite);
 - 1.11.10. nešiojamąjį radijo imtuvą ir žibintuvėlį, atsarginius elementus, degtukus;
 - 1.11.11. mobilųjį telefoną.
2. Jei kilus potvyniui nusprendėte nesikelti iš savo gyvenamosios vietos, patariama:
 - 2.1. jei apie namus jau kyla vanduo, pakilkite į viršutinius aukštus, jeigu namas vienaukštis – įsitaisykite pastogėje esančiose patalpose;
 - 2.2. mokėkite pagalbos ženklus:
 - 2.2.1. ant stogo stovintis žmogus, V raidės forma pakėlęs rankas – gelbėkite;
 - 2.2.2. iškeltas audeklo gabalas (naktį – žibinto šviesa) – reikalinga pagalba;
 - 2.2.3. mosavimas audeklo gabalu (naktį – mirksinti žibinto šviesa: trys trumpi, trys ilgi, trys trumpi, SOS) – reikalinga skubi pagalba;
 - 2.3. brisdami užlietomis vietovėmis, kad neįsmuktumėte į atvirą šulinį, vandens išplautą duobę, kelią tikrinkite kartimi;
 - 2.4. jei tektų eiti keliese per užtvindytą vietovę, patartina susirišti virve;
 - 2.5. jei įkristumėte į vandenį, nusimeskite sunkius drabužius ir apavą, bandykite įsikibti į netoliese plaukiojančius ar virš vandens kyšančius daiktus, kuo tvirčiau laikykitės ir laukite pagalbos;
 - 2.6. neišleiskite iš namų vienų mažamečių vaikų, pagyvenusių ir neįgalių žmonių;
 - 2.7. atsargiai naudokitės elektros ir dujiniais prietaisais;
 - 2.8. palaikykite ryšį su kaimynais ir būkite pasiruošę padėti vieni kitiems;
 - 2.9. padėkite laukiniams žvėrimis, iš pavienių sausumos salelių perkelkite juos į laukus.
 3. Atslūgus potvyniui:
 - 3.1. griežtai draudžiama liesti nutrūkusius laidus, patiems atlikti elektros tinklų ir elektros įrenginių remonto darbus, įjungti agregatus, stakles ir kitus įrenginius;
 - 3.2. praneškite atitinkamoms tarnyboms apie elektros tinklų, vandentiekio ir dujų sistemų gedimus ir laukite jų pagalbos;
 - 3.3. nevartokite šulinio vandens, kuris gali būti užterštas;
 - 3.4. nevalgykite vandenyje mirkusių maisto produktų;
 - 3.5. išvalykite šulinius (ištraukite šiukšles, pagalius, išsemkite nešvarų vandenį). Po paros atsiradusį vandenį išsemkite. Vartoti vandenį galėsite pagal kompetentingų institucijų nurodymus pašalinus chlorą iš šulinių vandens ir atlikus laboratorinius tyrimus.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS ĮVYKUS CHEMINEI AVARIJAI

1. Kilus cheminiam pavojui:

- 1.1. klausykite pranešimų per Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą;
- 1.2. napanikuokite, perspėkite artimuosius, kaimynus;
- 1.3. esant cheminės taršos pavojui, labai svarbu veikti greitai;
- 1.4. negalima valgyti, gerti, rūkyti, jei esate pavojingomis cheminėmis medžiagomis užterštoje teritorijoje.

2. Jei nurodyta pasišalinti (evakuotis) iš pavojingomis medžiagomis užterštą teritoriją:

2.1. pavojingos cheminės medžiagos yra itin lakios ir stipriai dirgina kvėpavimo takus, akių gleivinę, odą, todėl būtinai saugokite šias kūno dalis:

2.1.1. kvėpavimo takams ir akims apsaugoti, jei turite, dėvėkite viso veido panoraminę kaukę su sudėtinu filtru arba pusės veido kaukę ir apsauginius akinius. Jei turite, lauke dėvėkite respiratorių, užsiriškite sudrėkintą vatos ir marlės raištį arba pridenkite burną ir nosį drėgnu rankšluosčiu;

2.1.2. odai apsaugoti geriausiai tinka vandens nepraleidžiantys drabužiai ir avalynė (vandeniui nepralaidžios sintetinės striukės, lietpalčiai, polietileniniai apsiaustai, guminiai batai), užsimaukite pirštines, užsidėkite kepurę, apsivyniokite kaklą šaliku, stenkitės nepalikti neapsaugotų kūno vietų;

2.2. nedelsdami pasišalinkite iš užterštos teritorijos nurodyta kryptimi vengdami žemesnių vietų. Jei kryptis nenurodyta, judėkite statmenai vėjo kryptčiai, kad vėjas pūstų į šoną ir tik atviromis vietomis (venkite daubų, uždarytų kiemų, siaurų gatvelių, tankiai krūmais apaugusių vietų);

2.3. eidami per užterštą vietovę nekelkite dulkių, nesilieskite prie pastatų sienų, tvorų, kitų daiktų;

2.4. nesislėpkite rūsiuose, duobėse, grioviuose ar kitose žemose vietose, nes ten labai kaupiasi pavojingos medžiagos, pasitraukite į aukštesnes vietas, lipkite į viršutinius aukštus;

2.5. išeidami iš namų (ar kitų patalpų) išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo ir šildymo oru sistemas, dujas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas. Pasiimkite būtiniausias daiktus:

2.5.1. pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlę. Nepamirškite reguliariai vartojamų vaistų;

2.5.2. dokumentus (pasas, gimimo ir santuokos liudijimas, atestatas, diplomas, nuosavybės dokumentai);

2.5.3. pinigus (grynieji pinigai, kreditinės kortelės, vertybiniai popieriai, brangenybės);

2.5.4. šeimos relikvijas, kelias nuotraukas;

2.5.5. ilgai negendančių maisto produktų (2–3 dienoms);

- 2.5.6. geriamojo vandens;
 - 2.5.7. reikalingų drabužių (pagal sezoną);
 - 2.5.8. tualetinius reikmenis;
 - 2.5.9. asmeninės apsaugos priemonės (jei turite);
 - 2.5.10. nešiojamąjį radijo imtuvą ir žibintuvėlį, atsarginius elementus, degtukus;
 - 2.5.11. mobilųjį telefoną.
- 2.6. neužmirškite savo kaimynų, pasiteiraukite, ar jie girdėjo pranešimus. Pasidomėkite, ar yra kam pasirūpinti neįgaliaisiais, vienišais seneliais ar mažamečiais vaikais, esančiais namuose be tėvų, jei ne – padėkite jiems arba praneškite bendruoju pagalbos telefonu;
- 2.7. išėję iš užterštos zonos, prieš įeidami į švarias patalpas, nusivilkite viršutinius drabužius, nusiaukite batus ir sudėkite viską į polietileninį maišą ir išneškite jį iš gyvenamųjų patalpų. Nusiprauskite duše ir persirenkite švariais drabužiais. Ką daryti su sudėtais į maišą užterštais drabužiais, jums patars savivaldybės civilinės saugos skyriaus specialistai.
3. Jei gyventojams rekomenduojama likti namuose, kuo skubiau:
- 3.1. išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo sistemas, dujas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas, patikrinkite, ar nėra plyšių, sandarinkite būsto langus ir duris;
 - 3.2. pakilkite į viršutinius namo aukštus, nes daugelis pavojingų cheminių medžiagų kaupiasi žemose vietose.
4. Dažniausiai inhaliacinius (pro kvėpavimo takus) apsinuodijimus sukeliančios medžiagos yra amoniakas ir chloras:
- 4.1. apsinuodijimo amoniako garais požymiai:
 - 4.1.1. kosulys;
 - 4.1.2. akių perštėjimas, ašarojimas;
 - 4.1.3. nosies gleivinės dirginimas, sloga;
 - 4.1.4. seilėtekis;
 - 4.1.5. galvos skausmas ir svaigimas;
 - 4.1.6. pasunkėjęs kvėpavimas, dusulys;
 - 4.1.7. užkimimas, visiškas balso išnykimas;
 - 4.1.8. spaudimo jausmas krūtinės ląstoje;
 - 4.1.9. sujaudinimas;
 - 4.1.10. traukuliai;
 - 4.2. pirmoji pagalba apsinuodijus amoniako garais:
 - 4.2.1. kuo skubiau išeikite iš užterštos aplinkos (sąmoningus nukentėjusiuosius – išvesti, nesąmoningus – išnešti);
 - 4.2.2. užtikrinkite kvėpavimą (atsagstykite drabužius, atlaisvinkite kvėpavimo takus);

- 4.2.3. praradusius sąmonę nukentėjusiuosius paguldykite ant šono, stebėkite, kad neužspringtų skrandžio turiniu;
- 4.2.4. išnykus kvėpavimui ir širdies veiklai – pradėkite gaivinti;
- 4.2.5. teikiantis pagalbą asmuo turi dėvėti asmeninės apsaugos priemones;
- 4.2.6. sąmoningiems pacientams rekomenduojama tekančiu vandeniu 15–20 minučių plauti akis, burną ir nosį;
- 4.2.7. kuo skubiau kvieskite greitąją medicinos pagalbą arba nukentėjusįjį gabenkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę);
- 4.3. apsinuodijimo chloro garais požymiai:
- 4.3.1. kosulys;
- 4.3.2. akių perštėjimas, ašarojimas;
- 4.3.3. nosies gleivinės dirginimas;
- 4.3.4. galvos skausmas ir svaigimas;
- 4.3.5. vėmimas;
- 4.3.6. dažnas kvėpavimas;
- 4.3.7. dažnas pulsas, širdies plakimas;
- 4.3.8. užkimimas;
- 4.3.9. sujaudinimas;
- 4.3.10. žemas kraujospūdis;
- 4.3.11. miokardo infarktas;
- 4.4. pirmoji pagalba apsinuodijus chloro garais:
- 4.4.1. kuo skubiau išeikite iš užterštos aplinkos (sąmoningus nukentėjusiuosius – išveskite, nesąmoningus – išneškite);
- 4.4.2. užtikrinkite kvėpavimą (atsagstykite drabužius, atlaisvinkite kvėpavimo takus);
- 4.4.3. sąmonę praradusius nukentėjusiuosius paguldykite ant šono, stebėkite, kad neužspringtų skrandžio turiniu;
- 4.4.4. išnykus kvėpavimui ir širdies veiklai – pradėkite gaivinti;
- 4.4.5. teikiantis pagalbą asmuo turi dėvėti asmeninės apsaugos priemones;
- 4.4.6. sąmoningiems pacientams rekomenduojama tekančiu vandeniu 10–15 minučių plauti akis, burną, nosį;
- 4.4.7. kuo skubiau kvieskite greitąją medicinos pagalbą arba nukentėjusįjį gabenkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę).

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KILUS RADIACINIAM PAVOJUI

1. Kilus radiaciniam pavojui dėl branduolinės avarijos ar panaudoto branduolinio ar radiologinio sprogstamojo įtaiso ar bombos, dėl kurio susidarė radioaktyviųjų medžiagų dalelių debesis:

1.1. klausykite pranešimų per Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą;

1.2. nepasiduokite panikai, perspėkite artimuosius, kaimynus;

1.3. jei važiuojate automobiliu – sandariai uždarykite langus, išjunkite vėdinimo ir šildymo sistemas, ventiliatorius, užsidenkite kvėpavimo takus. Skubėkite namo ar į darbą, ar į kitą visuomeninį pastatą, jei esate netoli. Jei visuomeninių pastatų pasiekti neįmanoma, sustokite saugioje vietoje, jei karšta – pavėsyje ir, išjungę automobilio variklį, klausykite radijo pranešimų. Toliau važiuoti ar išlipti galite, tik kai bus paskelbtas atitinkamas pranešimas;

1.4. jei esate netoli nelaimės, sprogimo vietos – nelieskite jokių daiktų, jie gali būti radioaktyvūs:

1.5. negerkite, nevalgykite, nerūkykite užterštoje vietoje ar šalia jos;

1.6. jei esate lauke, eikite į vidų;

1.7. jei esate uždaroje patalpoje, kurių sienos ir langai nepažeisti, pasirinkite slėptuve vidinėje pastato dalyje esančią patalpą su kuo mažiau langų arba eikite į rūšį. Jei langai išdužę – pagal galimybę pasirinkite kitą saugų kambarį, esantį pastato gilumoje;

1.8. išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas, patikrinkite, ar nėra plyšių, užsandarinkite lipnia juosta būsto langus ir duris;

1.9. pasirūpinkite vaikais ir kitais artimaisiais, kuriems reikia pagalbos;

1.10. jei būtina išeiti į lauką, saugokite kvėpavimo takus nuo dulkių ir dūmų: užsidenkite vienkartinę kaukę, nosinę ar rankšluosčiu. Jei turite, dėvėkite dujokaukę ar respiratorių;

1.11. suvarykite netoli esančius gyvulius, naminius gyvūnus į tvartus, pastatus, uždarykite šiltnamius, uždenkite šulinius;

1.12. grįžę iš lauko, būtinai nusivilkite viršutinius drabužius, nusiaukite batus ir, sudėję juos į polietileninį maišą, išneškite iš gyvenamųjų patalpų. Tada kruopščiai su muilu nusiprauskite duše, ypač atidžiai būtina išsitrinkti galvą;

1.13. kruopščiai nuprauskite lauke buvusius naminius gyvūnus (kates, šunis ir kt.);

1.14. valgyti ir gerti galima tik maistą ir gėrimus, kurie buvo sandariai uždaryti – konservus, gėrimus buteliuose, sandariose pakuotėse. Kitą maistą ir vandenį bus galima vartoti leidus

visuomenės sveikatos specialistams;

1.15. jei nurodyta evakuotis, pasiimkite būtiniausias daiktus:

1.15.1. pirmosios medicinos pagalbos vaistinėle. Nepamirškite reguliariai vartojamų vaistų;

1.15.2. dokumentus (pasas, gimimo ir santuokos liudijimas, atestatas, diplomas, nuosavybės dokumentai);

1.15.3. pinigus (gryniesi pinigai, kreditinės kortelės, vertybiniai popieriai, brangenybės);

1.15.4. šeimos relikvijas, kelias nuotraukas;

1.15.5. ilgai negendančių maisto produktų (2–3 dienoms);

1.15.6. geriamojo vandens;

1.15.7. reikalingų drabužių (pagal sezoną);

1.15.8. tualetinius reikmenis;

1.15.9. asmeninės apsaugos priemonės (jei turite);

1.15.10. nešiojamąjį radijo imtuvą ir žibintuvėlį, atsarginius elementus, degtukus, konservų atidarytuvą;

1.15.11. mobilųjį telefoną ir jo įkroviklį;

1.16. jei radioaktyviajame debesyje ar jo iškritose yra radioaktyviojo jodo, civilinės saugos specialistai, siekdami apsaugoti skyd liaukę, rekomenduoja atlikti jodo profilaktiką. Jodo tabletes pradėkite vartoti tik tuomet, kai apie tai bus paskelbta per visuomenės informavimo priemones. Jodo profilaktika – tai kalio jodido (KI) arba kalio jodato (KIO₃) tablečių (kai jų nėra, tinka 5 % jodo tinktura) vartojimas. Stabiliojo jodo preparatų vienkartinė paros dozė žmonių grupėms:

1.16.1. suaugusieji iki 40 metų (tarp jų nėščios ir maitinančios moterys) ir 13–16 metų paaugliai išgeria 130 mg kalio jodido arba 170 mg kalio jodato;

1.16.2. vaikams nuo 3 iki 12 metų skiriama 65 mg kalio jodido arba 85 mg kalio jodato, tai sudaro pusė suaugusiųjų dozės;

1.16.3. kūdikiams nuo 1 mėnesio iki 3 metų duodama 30–35 mg kalio jodido arba 40–45 mg kalio jodato. Tai ketvirtis suaugusiųjų dozės;

1.16.4. naujagimiams iki 1 mėnesio skiriama 15 mg kalio jodido arba 20 mg kalio jodato. Tai aštuntadalio suaugusiųjų dozės;

1.17. vienkartinė stabiliojo jodo dozė apsaugo skyd liaukę 24 valandas. Naujagimiams iki 1 mėnesio amžiaus skiriama vienkartinė stabiliojo jodo dozė. Nėščioms ir maitinančioms moterims – ne daugiau kaip dvi vienkartinės dozės. Kitoms gyventojų grupėms gali būti skiriamos kelios vienkartinės dozės, bet ne daugiau kaip 10. Geriausia jodo tabletes gerti po valgio. Vaikams patogiau jas duoti ištirpintas bet kokiame gėrime ar skystuose vaikų maisto produktuose. Ištirpintos tabletės išgeriamos nedelsiant, nes greitai tampa neaktyvios.

1.18. neturint tablečių, galima vartoti 5 % jodo tinkturą: vaikams iki 2 metų 1–2 lašai 5 % jodo tinktūros skiriami 3 kartus per dieną ne ilgiau kaip 7 paras. Vaikams nuo 2 metų ir suaugusiesiems

skiriami 3–5 lašai 5 % jodo tinktūros 3 kartus per dieną ne ilgiau kaip 7 paras;

1.19. stabiliojo jodo preparatai veikia tik skyd liaukę, bet neapsaugo nuo kitų jonizuojančiosios spinduliuotės rūšių poveikio. Be to, dalis žmonių yra alergiški jodui ar turi skyd liaukės susirgimų.

Tokiu atveju siūlome iš anksto pasikonsultuoti su gydytoju;

1.20. būkite įsijungę Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą, klausykite skelbiamų pranešimų bei vykdykite civilinės saugos rekomendacijas.

2. Jei radote neįprastomis aplinkybėmis (transporto avarijos metu, viešoje vietoje ir t.t.) ar pamatėte daiktą, pažymėtą radioaktyviuoju ženklu:

2.1. nedelsdami skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir informuokite apie radinį;

2.2. laikykitės kuo toliau nuo daiktų, pažymėtų radioaktyvumo ženklu, bet kokio regimo dūmų ar garų šaltinio;

2.3. nelieskite jokių daiktų, esančių aplinkui, nes jie gali būti radioaktyvūs;

2.4. kuo skubiau išeikite iš pavojingos zonos. Eikite prieš vėją nuo įvykio vietos. Saugus nuotolis nuo galimai užterštos zonos ribos – mažiausiai 30–50 metrų;

2.5. patarkite žmonėms kuo toliau pasitraukti nuo įvykio vietos, kol atvyks specialiosios tarnybos;

2.6. sužeistieji įvykio vietoje taip pat gali būti užteršti radioaktyviosiomis medžiagomis;

2.7. negerkite, nevalgykite, nerūkykite zonoje, kurioje esate, nes ji gali būti užteršta;

2.8. laukite, jei įmanoma, saugioje vietoje atvykstančių tarnybų ir informuokite jas apie įvykio aplinkybes;

2.9. jei išėjote anksčiau nei atvyko specialistai, grįžę namo, pasikeiskite viršutinius drabužius ir sudėkite juos į polietileninį maišą, nusiplaukite rankas, nusiprauskite veidą, jei turite galimybę – nusiprauskite dušą ir klausykite skelbiamų per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją pranešimų ir vykdykite civilinės saugos rekomendacijas.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KILUS ORO PAVOJUI, KITOMS KARINĖMS GRĖSMĖMS

1. Kilus priešo užpuolimo iš oro pavojui ar kitoms karinėms grėsmėms:
 - 1.1. klausykite pranešimų per Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą;
 - 1.2. tikrinkite pranešimus mobiliajame telefone;
 - 1.3. jei civilinės saugos signalas „Oro pavojus“ užklumpa gatvėje ar kitoje vietoje, kuo skubiau susiraskite priedangą (daubą, griovį ir pan.), požeminę pėsčiųjų perėją, tunelį, rūšį ir ten pasislėpkite;
 - 1.4. nepasiduokite panikai, elkitės ramiai, nesinervinkite, susikaupkite ir nurimkite, perspėkite artimuosius, kaimynus;
 - 1.5. be ypatingos priežasties nepalikite gyvenamosios vietos, nevaikščiokite gatvėmis ir atviromis teritorijomis;
 - 1.6. gavę nurodymą slėptis, apsirenkite ir skubėkite į nurodytą, apsaugai nuo karo grėsmių pritaikytą, kolektyvinę apsaugos statinį ar kitą priedangą. Su savimi pasiimkite dokumentus, pinigus, negendančių maisto produktų, vandens, turimas asmeninės apsaugos priemones, būtiniausių medikamentų, tualetinius reikmenis, nešiojamąjį radijo imtuvą, mobilųjį telefoną, kuriuo galėsite siųsti ir gauti pranešimus;
 - 1.7. jei liekate namuose, imkitės apsaugos priemonių: užgesinkite šviesą, užtraukite užuolaidas, lipnia juosta ar kt. apklijuokite langų stiklus, įleiskite į vidų savo augintinius, būkite kambaryje be langų (jei toks yra) arba slėpkitės rūsyje ar kitoje priedangoje;
 - 1.8. automobilyje įsijunkite radiją, klausykite informacinių pranešimų ir rekomendacijų;
 - 1.9. gavę nurodymą evakuotis ar išvykti, išjunkite elektrą, užsukite dujų, vandens sklendes, uždarykite langus, langines, užrakinkite duris ir atlikite visus įprastus veiksmus, kuriuos darote išvykdami bent kelioms dienoms;
 - 1.10. stenkitės be būtino reikalo neskambinti savo artimiesiems, draugams ir pažįstamiems mobiliojo ar fiksuoto ryšio telefonais, kad ryšio linijos nebūtų perkrautos ar užblokuotos. Skambinkite tik norėdami pranešti apie būtiną pagalbą, sužeistuosius ar netikėtą pavojų.
2. Sprogimo vietoje (arba po sprogimo):
 - 2.1. kriskite ant žemės ir rankomis prisidengkite galvą, jei yra galimybė, pasinaudokite priedanga. Priedangą šiuo atveju reikėtų rinktis iš arčiausiai esančių daiktų, tai gali būti pastatas, griovys, dauba, medis ar net šaligatvio bortelis;
 - 2.2. nugriaudėjęs sprogimui neskubėkite palikti priedangos, kai kurios skeveldros nukrinta netoli sprogimo vietos po keliolikos sekundžių, taip pat gali sprogti kiti (antriniai) sprogstamieji

užtaisai;

2.3. įsitikinę, kad skeveldros daugiau nekrinta, nedelsdami pasišalinkite saugiu atstumu. Jei sproginimas įvyko pastate, naudokitės avariniais išėjimais. Naudotis liftais griežtai draudžiama;

2.4. jei yra sužeistų asmenų, padėkite jiems evakuotis į saugią vietą ir suteikite pirmąją medicinos pagalbą. Pasirinkdami saugią vietą, atkreipkite dėmesį į pažeistas pastatų konstrukcijas, nes pastatas ar jo dalis gali sugriūti;

2.5. nelieskite įtartino daikto ar sprogmens;

2.6. padėkite valyti griuvėsius, kelius, šalinti oro antpuolio padarinius.

3. Jeigu jūsų mieste ar gyvenvietėje pasirodė priešiški kariai:

3.1. stenkitės išlikti ramūs. Bandykite išsiaiškinti, kas vyksta ir tik tuomet spręskite, ką daryti;

3.2. jeigu matote kieme kareivius, nesiartinkite prie jų, būdami šalia galite tapti taikiniu ar atsitiktinės kulkos auka;

3.3. nebūkite smalsūs, nepasiduokite pagundai pasižiūrėti į karinę techniką, ginklus ar ginkluotus žmones iš arčiau – smalsuoliai gali būti palaikyti šnipais;

3.4. neleiskite vaikų į gatves, jie smalsūs ir gali patekti po tanko vikšrais, rasti sprogmens ar neiššovusių sprogmens;

3.5. nefilmuokite ir nefotografuokite prieš kareivių arba darykite tai nepastebimai;

3.6. kalbėdami su ginkluotu žmogumi, nelaikykite rankų kišenėse, nedarykite staigių judesių.

Nesiginčykite su žmogumi, kurio rankose ginklas;

3.7. jeigu į jūsų namus įeina ginkluoti žmonės ir ketina juose įsikurti, išeikite iš namų;

3.8. jeigu jums reikia į miestą, verčiau eikite pėsčiomis, o ne važiuokite automobiliu.

4. Kai šalia aidi šūviai ar vyksta susišaudymas:

4.1. jeigu esate lauke, nebėkite, o nedelsdami griūkite ant žemės ir rankomis prisidėkite galvą. Griūkite ten, kur stovite, neieškokite švaresnės vietos;

4.2. kol aidi šūviai, stenkitės kuo labiau prispausti prie žemės, o jiems nutilus šliaužkite į patikimesnę vietą (požeminę perėją, rūšį, pastato pirmą aukštą, griovį, už šiukšlių konteinerio ir pan.); pasigirdus šūviams jūsų name, nesiartinkite prie langų;

4.3. jeigu pasigirsta susišaudymas, o jūs esate namuose, nedelsdami griūkite ant grindų, nušliaužkite iki jungiklio ir išjunkite šviesą, kad nebūtumėte matomi, šluotos kotu (ar kuo nors panašiu) užtraukite užuolaidas, šliaužkite į patalpą be langų (pvz., vonios kambarį);

4.4. jeigu namuose nesaugu, eikite į artimiausią, apsaugai nuo karo grėsmių pritaikytą, kolektyvinės apsaugos statinį, kur jums bus suteiktas prieglobstis ir pagalba.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS ESANT BIOLOGINEI TARŠAI

1. Esant biologinei taršai:
 - 1.1. klausykite pranešimų per Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą;
 - 1.2. nepasiduokite panikai;
 - 1.3. nevartokite produktų, kurie nėra termiškai apdoroti, arba naudokite tik tuos produktus, kurie buvo sandariai uždaryti, vartokite tik virintą vandenį;
 - 1.4. laikykitės asmens higienos reikalavimų;
 - 1.5. patalpas ir liečiamus paviršius valykite drėgna šluoste;
 - 1.6. pajutę pirmuosius sveikatos sutrikimus: pykinimą, vėmimą, viduriavimą, kylančią temperatūrą – tuoj pat kreipkitės į asmens sveikatos priežiūros specialistus.
2. Kilus įtarimui, kad į aplinką pateko biologinis agentas:
 - 2.1. išjunkite patalpoje ar teritorijoje esančius ventiliatorius ir pastato oro kondicionavimo sistemą;
 - 2.2. nedelsdami palikite patalpą ar teritoriją;
 - 2.3. patalpoje sandariai uždarykite duris ir langus arba aptverkite vietovę, kur gali būti biologinis agentas, stenkitės, kad į patalpą ar teritoriją niekas neįeitų;
 - 2.4. nedelsdami praneškite savo institucijos vadovui ir skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu;
 - 2.5. surašykite visus kambaryje, patalpoje ar teritorijoje buvusius asmenis, kad atsakingų institucijų specialistai galėtų nedelsdami vykdyti židinio lokalizavimo, padarinių šalinimo darbus ir teikti skubią medicinos pagalbą.

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS GAVUS ĮTARTINĄ LAIŠKĄ AR PAKETĄ SU MILTELIAIS IR JIEMS IŠSIBARSČIUS

1. Gavus įtartiną laišką ar paketą su milteliais ir jiems išsibarsčius:
 - 1.1. nekratykite, nepurtykite, neprakirpkite ir neišimkite laiško ar paketo turinio;
 - 1.2. nebandykite valyti miltelių, jų uostyti, liesti;
 - 1.3. išjunkite ventiliatorius ir pastato oro kondicionavimo sistemą;
 - 1.4. užsimaukite apsaugines pirštines;
 - 1.5. nedelsdami uždenkite išsibarsčiusius miltelius drabužiais, popieriumi, šiukšlių dėže ar kt.;
 - 1.6. išeikite iš patalpos ir sandariai uždarykite duris ir langus arba aptverkite vietovę, kurioje

raštas įtartinas laiškas ar paketas, neleiskite įeiti kitiems asmenims;

1.7. nusiplaukite rankas su muilu;

1.8. kuo greičiau nusivilkite užterštus drabužius ir sudėkite juos į plastikinį maišą;

1.9. kuo greičiau nusiprauskite duše su muilu. Nenaudokite chlorkalkių ar kitų dezinfekavimo medžiagų;

1.10. surašykite visus žmones, buvusius tame kambaryje ar teritorijoje, ypač tuos, kurie turėjo tiesioginį kontaktą su milteliais;

1.11. jei esate namie, skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu;

1.12. jei esate darbovietėje, praneškite apie įvykį savo institucijos vadovui ir skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu.

2. Įtartino paketo ar laiško požymiai:

2.1. pernelyg didelės pašto išlaidos;

2.2. ranka rašytas ar prastai išspausdintas adresas;

2.3. iškirptos ir priklijuotos spausdintos raidės;

2.4. rašybos klaidos;

2.5. nėra atgalinio adreso;

2.6. riebalinės dėmės, išblukusios spalvos;

2.7. didelis svoris;

2.8. kreivas ar grublėtas vokas;

2.9. išsikišę laidai ar aliuminio folija;

2.10. pernelyg didelės saugos medžiagos (maskuojamosios juostos, virvės ir pan.);

2.11. tikėjimo garsas;

2.12. pažymėtas užrašu „personalinis“ arba „konfidencialus“

